

ELOFIZETÉS.

ELYBEN ES VIDEKEN

ny évre ... 48 kor

6 hónapra ... 24 kor.

ny negyed évre 12 kor.

ny óra ... 4 kor.

Nyilttérli közlemények
mérőlapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPLAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vassalakt palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Tózszei főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, szeptember 11.

Mai lapunk főbb közleményei:

Ahol tudnak a tisztviselőn segíteni.

Aradmegye és Nagy-Arad.

Az aradi tanár elveszett és visszaküldött
pénztárcája.

Legalkalmasabb pillanat a békére.

Tiltakozás a tökemelési korlátozás ellen.

Spitzmüller — a fehér bankkár.

Német kancellárválság.

Vihar a budapesti tőzsdén.

Nagy-Aradért.

Jól eső érzéssel állapíthatjuk itt meg, lapunk vezető helyén, hogy a gondolat, melyet a vármegyék kikerekítésével kapcsolatosan az Aradi Közlöny felvetett, mindjobban erősödik a mind tisztább kontúrokkal jelentkezik. A mint a vármegyék új beosztásának terve a nyilvánosság elé került, statisztikai adatokkal gazdagon illusztrálva mutattunk rá, hogy Aradnak és Aradmegyének mik a jogos kívánásai. Mellőztetésünknek, elhanyagoltságunknak adtunk fájdalmas hangokat s a morális igazságok argumentumaival erősködtünk amellett, hogy ebből a tervezetből Aradnak és Aradmegyének megszépülve, megnagyobbodva s magyar érdekek miatt is megerősödve kell kikerülnie.

Cikkünk adatai azóta átmentek a közfudatba. Közleményünk hangja mint elevenítő erő hatotta át az érdekeltek lelkét s a mai nap folyamán már arról is hírt adhatunk, hogy a két — sokszor lomha — test: a megye és a város megmozdult érdekeinek védelmére. Minden vállalkozás sikere azonban attól függ, hogyan fognak hozzá s milyen energiával viszik azt keresztül. Ebben a tekintetben nem kényeztettek el soha bennünket. A siker gyönyörű palmaágait a legtöbbször azért nem tudtuk megkapni, mert mindig lassan és későn indultunk. Megbocsáthatlan volna, ha ebben a nagy horderejű kérdésben is az ősi patópáloskodás: eji! ráérünk arra még! gondolata vezetne. Dehogy is érünk rá. Bihar, Temes. Csongrád megyék már lázas buzgalommal munkálkodnak, hogy érdekeik teljes kielégülést nyerjenek. Elmaradhatunk-e mi ebben a versenyben? Szabad-e Aradnak hátraszorulnia, avagy csak egy lépést is késlekednie, midőn hosszú idők óta s talán hosszú időkig az egyetlen alkalom kínálkozik, mely elmaradottságából kiemelheti? Arad fejlődésének gátjait fel-emiegettük, kitergettük a nagy nyilvánosság előtt panaszainkat, ezzel elvégeztük a sajtó nemeseen előkészítő munkáját, tettükre serkentve e város és megye vezetőit.

Ugy látjuk, ez a munkánk nem is volt hiábavaló! A város mai tanácsülésén történetekből azt a hitet meríthetjük, hogy a jó szándék meg van a nagy tervek keresztülviteléhez. S talán az akarat sem fog hiányozni. A megyének és a városnak érdekei sokszor voltak elmentések, de viszont soha sem harmonizáltak annyira, mint ebben a kérdésben. Soha sem ta-

láltak annyira helyénvalónak, hogy a két törvényhatóság élén két főispán van, mint épen e pillanatban. Két főispán. Két lelkes erő, két egybeforró buzgó akarat mindenestre javunkra kényszerítheti ki a kormány döntését. Volna azonban még egy észrevételünk, vagy ha jobban tetszik, kérelmünk. Kevés vármegye dícselkedhet olyan befolyásos és országos nevű képviselőkkel, mint Aradmegye. Nagyjelentőségű államférfiak, írók, dúsgazdag mánások, kereskedelmi és gazdasági ügyekben elismert szaktekintélyek képviselik Aradmegvét. Tíz

István gróf, Herczeg Ferenc, Wenckheim László gróf, Solymossy Lajos báró, Tagányi Sándor dr., Almai Olivér, Wittmann János, akikhez, ebben az ügyben, politikai hitvallásának teljes fenntartásával őszintén csatlakozhatik Pop C. István is. Sorakozzanak ezek a nagytekintélyű urak végre egy akarattal a két főispán mellé, Aradnak és Aradmegyének a dolgát tekintsék most a saját ügyüknek, hiszen ennek a városnak és a vármegyének a jövőjéről és egyetlen fejlődési lehetőségéről van szó.

Feltartóztatták a francia-angol előnyomulást.

(Kimerült a francia tartalék.)

Berlin, szeptember 10. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Az ellenség részleges támadásai alkalmával Merkontól északra és Yperntől északkeletre kisebb árokrészek az ellenség kezében maradtak. A peronne-cambrai országut mindkét oldalán az angolok folytatták támadásaikat. A főlékés Couzeacourt és Epeky ellen irányult. Az ellenséget visszavertük. A Havricourt és Peronne-Cambrai-országutól délre este ismét előretörő ollenéses támadások ismét megfiúsultak. Részleges támadások a Holnon erdőnél. Vermandtól délkeletre és a Ham-St. Quentin ut mentén és Crosst csatorna melől az utolsó előtti éjjel visszavontuk előcsapatainkat. Tegnap a Essiany-Vandeuil vonaltól nyugatra csak gyenge ellenséges felderítő szakaszokkal állottunk érintkezésben. Részleges harcok az Oistól délre. A tüzéségi harc déltájban nagyon erőssé vált. Estig több ízben megismételt ellenséges támadások megfiúsultak. Brandenburgi gránátosok különösen kiintették magukat a védelemben. Az Aisne és a Voslo között visszavertük a franciák előretöréseit. Reimstől keletre, Parrcytól délnyugatra (Lotharingiai front) és a Colleron vállalkozásaink sikerrel jártak. — Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Baselből jelentik: A Reuter-ügynökség haditudósítója azt jelenti, hogy az angol-francia előnyomulást feltartóztatták. A Hindenburg vonal hátsó részéről most szó sem lehet.

Bécsből jelentik: Ideérkezett jelentés szerint a Humanite azt írja, hogy a francia tartalék már kimerült és ezért Foch tábornok tudára adta az amerikaiaknak, hogy az offenzíva továbbfolytathatása az ő segítségüktől függ.

Bécsből jelentik: A párisi Journal katonai vezetőcikke kétségbe vonja, hogy a tankrajoknak ezután következő harcokban is olyan nagy hatásuk lehetne. Eredményt értünk el velük — mondja a cikk — de kérdéses, hogy ily eredményre lehet-e számítani a jövőben is. A tankok ellen való védelmi rendszabályok

hónapok leforgása óta nem nagy fejlődést mutatnak. Bebizonyosodott, hogy a tankok páncélját meg lehet rongálni és aknákat lehet az ugynevezett Hindenburg állások fényes hálózatával birnak, hiszen a német vonalak több sora van mögöttük. Az 1917. évi francia előnyomulás alkalmával a lap katonai munkatársának alkalmá volt több ilyen Hindenburg-állást megtekinteni. Meggyőződhetett róla, hogy ez az állás nem egyszerű erődítmény, hanem csoda építés, még a leghatalmasabb lövegek is teljesen hatástalanok azzal az állással szemben, hisz vasból és acélból vannak készíve. Az ilyen erődítmések erejét még a most folyó háboru sem tudja megtörni. Azok az akadályok tehát, melyeket a francia csapatoknak le kell küzdeniök, rendkívül nagyok.

Bécsből jelentik: A zürichi jelentés szerint a Journal de Geneve entente párti lap arra figyelmeztet, hogy az entente keleti akciója teljesen kudarcot vall, mert a tél beállta előtt nem tudják döntésre vinni a dolgot.

Kölnből jelentik: A Berner Intelligent Blatt mindinkább valószínűnek tartja, hogy a német hadvezetőség már álcasportosította seregeit úgy, hogy Foch áttörése valószínűtlennek látszik.

Az általános hadihelyzet olyan, hogy a központi hatalmak korántsem tartják magukat legyőzötteknek. Kétségtelen, hogy Európa hádiviselő államainál a háborus krízis beállott és a békebarátok minden gondja most Amerika.

Baselből jelentik: A Morningpost jelenti: Három nap óta a szövetségesek előnyomulásában semmiféle lényeges haladást sem lehet megállapítani. Az előnyomulás ugyldtszik nehezen leküzdhető akadályokba ütközik, melyeknek meghódítása hosszabb előkészítést igényel.

Bécsből jelentik: A svájci határról jelentik: Az ententenak az a szándéka, hogy offenzíváját kiterjeszti és esetleg a Maas és Mosel között fekvő területeken is offenzívát kezd. Az entente óriási nekirohanásokkal, melyek még nem érték el tetőpontjukat, akarja kiero-szakolni a döntést.

Spitzmüller — a fehér bankár.

(A szegény közös pénzügyminiszter.)

A bécsi sajtó osztatlan örömét fejezi ki Spitzmüller Károly báró közös pénzügyminiszteré történt kinevezése alkalmából. Benne látják a nagysztrák pártok kifejezett exponensét.

Magyar politikai körökben vegyes hatást váltott ki Spitzmüller kinevezése. Aggodalommal látják, hogy a délszláv kérdés rendezése idején kerül a közös pénzügyi tárca élére Spitzmüller, akiről nem titok, hogy ott, ahol módja van rá, szembeszáll minden magyar követeléssel és érdekekkel és a végtelenségig hajlandó harcba-hocsátkozni minden az osztrákoknak nem konveniózó magyar kívánság ellen. Emlékeztetnek rá, hogy Spitzmüller 1900-ban, amikor még mint referens az egyik osztrák miniszteriumban a készpénzfizetések felvétele tárgyában a magyar és osztrák kormány között lefolyt tárgyalásokon résztvett és a magyar kívánság ellen foglalt állást. A magyar kormány készpénzfizetések felvételét kívánta törvénybe foglalni. Ez ellen a leghevesebben hadakozott Spitzmüller. A magyar kívánság elbukott és ezt a kudarcot akkor is mindenki neki tulajdonította. Az 1911. évi bankkegyezményben foglalt megállapodás teljesen Spitzmüller álláspontjának felel meg.

A Koalíciós Kormány idején Spitzmüller osztrák pénzügyminiszter volt. A kvótatárgyalások során az osztrák álláspontot képviselte a leghevesebben. Sikertelenül is neki újból győzedelmeskedni a magyar érdekek felett: a kvótát, mint ismeretes, felemelték.

Politikai körökben úgy tudják, hogy Spitzmüllernek kinevezése annak az osztrák befolyásnak tulajdonítandó, amely mindenáron meg akarja akadályozni a magyar érdekek érvényesülését. Ausztriában nagyon jól tudják, hogy az a két alternatíva, amely közül a korona választhat, Magyarországra csak kedvező lehet. Ezt megakadályozni — ebben áll Spitzmüller misztériója. Neki kell majd tulajdonítani, amivel most már számolnak, hogy Bosznia-Hercegovina hová csatolásának kérdésében a döntés eltolódik, s ez idő alatt keresztülhúzza a magyar kormány számításait. Az osztrák érdek megakadályozni a mostani tervezetét és Ausztriának megfelelő új megoldást találni, felszínre vetni és képviselni.

(A bécsi hárfaszórványok lábjelzője.)

Egy másik forrás éppen ellenkezőben jellemzi az új minisztert:

Az új közös pénzügyminiszter aligha fog családijával beköthözöködni Savoyai Jenő barokk-palotájába a Johannesgasseban, melyet legutóbb — a modern kor lakáskövetelményeinek megfelelőleg — Hohenlohe herceg számára adoptáltak, hanem inkább megmarad eddigi fészkeben, az Auersperg-strasse 5. számú házában első emeleten, amelyhez tüneményes pályája dacára eddigelé hiú maradt. Spitzmüller egyszerű bécsi bérház lakói között tanúzik.

Maga a lakás is jellemző: a két első szobában régi butorok, rajtuk nagyanyja korából való kedves horgolások, hidermeyer-festmények és fakeserű metszetek a falakon gög nélkül hoz-

nak köszöntést a patricius-család multjából, míg a szalon, amelynek feketén szegélyezett fehér falazatán mozaiknak elképzelt Szent Cecília tekint át a ház urának egy reprezentációs beállított portréjára — a modern bécsi ízlésre, talán a Wiener Werkstätte vall.

Ennek a portrének konvencionális beállításához semmi köze sincsen Spitzmüller báró egyéniségének. A miniszter a fekete Ferenc József-kabát sztereotip viseletében kissé előregörnyedve, szinte valószínűtlenül magas termetűnek hat; a haj, bajusz, szakáll feketeségében, amely itt-ott ezüstösen oxidálódik, elefáncsontszerűen sápadozik arszine, amelynek — fekete szalagon lógó fekete keretű csiptető mögött — átszelleműlt meleg sötét szempár ad életet.

Most, hogy a királyi kegy a közös pénzügyminiszterium élére állítja, mint legközelebbi kérdés merül fel előttünk: vajjon mit várhat az új közös pénzügyminiszterrel Magyarországra? Ebbe a fontos pozícióba, amelyet Burián gróf külügyminiszterre való kinevezése folytán ideiglenesen töltött be, az osztrák politikai körök sürgetésére állították élére Spitzmüllert, mert különösen a jelen körülmények között fontosnak találták, hogy a közös miniszteriumok vezetésében a paritásos számarány helyreálljon, másrészt pedig azért is, mert a délszláv kérdés különböző szövevényei annyira összebogozódtak, hogy a közös pénzügyminiszterium vezetése alatt álló Bosznia-Hercegovina vitális jelentőséget nyert. Hogy a délszláv probléma tekintetében minő programot vall az új gazda a Johannesgasseban, nem tudhatjuk, de ha erre vonatkozólag Spitzmüller eddigi pályafutásában keresünk felvilágosítást, úgy véljük, hogy ettől az avatott férfitől hiába várnak bizonyos körök bornírt osztrák politikát, bizonyos lévén, hogy ebben a kérdésben éppen Magyarország érdeke képezi a monarchia legfőbb érdekét. Spitzmüller, aki úgy is mint hivatalnok a pénzügyminiszteriumban, ugyis mint bankvezér, harmincöt év óta a monarchia legfontosabb ütőerén tartja nyját, tisztában van ennek a komplikált szervezetnek minden energiájával és gyöngeségével és mint a tudós, közgazdász, bankember és politikus egyöntetű vegyülete, mindig a józan realitás alapján áll. 1896 óta résztvett minden kiegyezési tárgyalásban és amikor nevezetes antagonistájának, Körbernek bukása után miniszterelnökké designálták, a Stürk—Tisza-féle kiegyezéshez hiú maradt, bár kudarcot kellett vallania. Spitzmüller tehát nem lehet ellensége Magyarországnak.

Nálunk az ilyen karrier szinte elképzelhetetlen: az egykori hatalmas bankvezér nem gyűjtött vagyont. Az arany forrásai mellett ülven, nem szédült meg, erkölce egyszerű maradt és mohóságtól ment keze szerény. Nem tartott so szeretőt, se hatvan lóerőjű automobilt és bank vezérlete nem merült ki elsőosztályú hórzejobberségben. Ez a fehér bankár, amikor miniszter lett, a vádoltak padjára ültetett lánc-kereskedelem és árdragítás miatt hatalmas bank vezéreket, majd közéleti nagyságokat döntött le, akik a politikából üzletet és az üzlethöz politikát csináltak. Hogy minő bizalomnak örvend magán körökben Spitzmüller, mutatja az a kevéssé ismert tény, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg, boldogtalan trónörökösünk őt nevezte ki végrendelete végrehajtójául.

Német intrika a magyar bor ellen.

(A tisztesség álarcába bujt konkurrenciá.)

A magyarországi bortermelők és borkereskedők figyelmét felhívja az Aradi Közlöny arra a nagyszabású akcióra, amelyet a németországi borkereskedők szövetsége indított meg abból a célból, hogy az egész német birodalomban a borárakat lenyomja, illetve hogy irányárak megállapítására kényszerítse a német kormányt. Tekintettel arra, hogy a küszöbön álló új kampányban a Németország felé irányuló export igen jelentékeny tényező és az itthon termelt bor értékesítésével a németországi árak fontos szerepet játszanak: jó lesz figyelemmel kísérni az említett akciót, amely nem annyira a német fogyasztót akarja védeni, mint inkább a magyar konkurenciával szemben akar preventív védekezés lenni.

A német borkereskedők szövetsége azt panaszolja a kormány előtt, hogy ma már tízszeres ára van a bornak és a kereskedelmi ár a magas termelői költségekkel nincs összhangzásban, mert ez utóbbi legfeljebb háromszoros és a termelő a 10-szeres borár mellett jogosulatlan nagy haszonra tesz szert.

A kormánynak sürgős kötelessége, hogy a fogyasztó védelmére sikrásszálljon és pedig már most, mert elővétele történt a borra és pedig oly áron, hogy az egész közönséges must hektoliterje 7—800 márkába kerül.

Ha törvényes intézkedés nem történik, úgy az 1918-as szüretből származó 7 decis butéllája 15—20 márkába fog kerülni.

Föltétlenül szükséges az, hogy az új szüretre borirányárakat állapítson meg a kormány és pedig azonnal, mert a szüret a küszöbön áll. Merve irányárak lehetetlenek lennének, mert hiszen a bor értéke a termelőhelytől s más körülményektől is függ. Azonban lehetséges az, hogy a tavalyi árakhoz viszonyítottan szabják meg ezeket az árakat. A szüret után eladásra kerülő bor árának meghatározásánál természetesen tekintetbe kell venni a kamatot, az apadást, a kezelési költségeket s más egyebet.

Eltekintve az említett kívánságtól, azt követeljük, hogy azonnal tiltsák el a borárverések megtartását. Nem elégedhetünk meg azal, hogy a szövetségtanács a behozott bor elárverését tiltotta el, mert ez csak egy kis része volt a visszaélések forrásának, amely az árdragításban nyilvánult meg.

A német birodalom valamennyi borkereskedője és szálloda tulajdonosa nagy aggodalommal látja, hogy a borárak az ősszel, különösen a magyar import megindulása után a maiaknak sokszorosára emelkednek és ha a kormány a kért intézkedéseket meg nem teszi, akkor a bor lesz az a cikk, melyben kiszámíthatatlan uszora miatt a legtöbb visszaélés fog történni.

VÁROS ÉS MEGYE.

Gyáralapítók kérelme. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1918. évi szeptember hó 11-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje: 69. Az Aradi vendéglősök szikviz és syphonfej gyára r. t. kérvénye földbérletének Szücs János aradi lakosra való átruházása tárgyában. 70. Gábor András és társai kérvénye szabadalmazott beton-áru és üveges téglagyár telepök számára a Ferenc József-téren 4000 négyszögöl teleknek örök áron való eladása tárgyában. 71. Dömötör Bertalan és Merle Géza ajánlata egy beton és vasbeton műtárgyakat készítő ipartelep létesítésére. 72. Az Arad megyei takarékpénztár és érdektársainak kérelme egy alapítandó kötött és kötszövött-áru gyár részére nyújtandó kedvezmények tárgyában. 73. Az aradi homokmésztkő téglagyár Bernát József és társai cégnek a gyár jelenlegi helyének örök áron leendő átengedése és a gyárnak más üzemre leendő kiterjesztése tárgyában.

Legalkalmasabb pillanat a békére.

(Az alldeutschok bűne. — Burián gróf beszédének hatása.)

Gentből jelentik: Semleges diplomáciai oldalról közlik:

Az a tény, hogy a semleges sajtónak a béke kérdéséről írt fejtegetései és a német lapoknak gyakori békeclikkei éppen egy időben jelennek meg a német hadvezetőségnek azzal a jelentésével, hogy a visszavonulás be van fejezve, nem minden jelentőség nélkül való. Kétségtelen, hogy az általános külpolitikai helyzet feljogosít legoptimisztikusabb felfogásra, mely a cári uralom összeomlása óta valaha is jogosult volt. Nem szabad azonban felejtetni, hogy a német hadvezetőség a politikai és békefejtegetésektől egészen függetlenül teszi meg a maga intézkedéseit.

Berlinből jelentik: Delbrück tanár egy évkönyvben Solf gvarmatügyi államtitkár beszédével foglalkozik és ezzel kapcsolatban támadást intéz az alldeutschok ellen.

— Nemcsak a háború kitörésének okozói az alldeutschok. — mondja Delbrück tanár — de őket terheli a felelősség a háborúnak oly hosszú ideig való elhúzódásért is. Az alldeutschok azt a teóriát állították fel, hogy Németországnak a béketárgyalásoknál oly erősnek kell lennie, hogy senki se kísérelhesen meg támadást ellene, ellenben Németország minden más államot megtámadhasson és fenyegethessen. Ezért bizalmatlan a világ Németország ellen és ezt a bizalmatlanságot nem könnyű megváltoztatni. 1917. július 19-én a német parlament megegyezéssel békét akart kötni, a kormány azonban ezt nem fogadta el.

— A keleti béke is letért a megegyezéses béke utjáról és a különböző határállamoknak az önállóságát és szabadságát háttérbe szorították minden ok és cél nélkül. Belgiumról szóló nyilatkozatok későn jöttek és bizonytalanok voltak. Hogy ha Németország a békét el akarja érni, akkor a kormány programját meg kell tisztítani az alldeutsch-gondolatoktól. A világ az igazság uralmát akarja és a német népnek kezeskedni kell, hogy az alldeutsch-szellem nem fog felülkerekedni, hogy az nem

azonos a német nép szellemével. A német nép megmutathatja, hogy nem azonosítja magát az alldeutsch-célokkal, ha összegyűjti a háború eleje óta elkövetett alldeutsch-izgatásokat, hogy bebizonyítsa, hogy az alldeutschok okozták a legnagyobb kárt Németországnak.

Bécsből jelentik: Burián István gróf külügyminiszternek a Concordia tegnapi estélyén mondott beszéde nemcsak a jelenvoltak körében, hanem mindenütt nagy hatást keltett.

A *Neue Freie Presse* annak a reményének ad kifejezést, hogy az entente kénytelen lesz a Burián által ajánlott ultra lenni nemcsak az ötödik háborús tél borzalmai miatt, hanem azért is, mert már Angliában is igen nagy a féjelen Amerika túlhatalmas befolyása miatt. A megértésen alapuló béke elől senki sem térhet már ki.

A *Fremdenblatt* vezércikkében azt mondja, hogy a beszédnek nem tisztán tárgyi, hanem messze kiható politikai jelentősége van.

A *Reichspost* szerint Burián beszéde olyan nyilatkozat, melynek nemzetközi jelentősége beláthatatlan. A beszédnek különösen az a része alkalmas arra, hogy felkeltsse az ellenséges államok józan elemeinek figyelmét, melyben Burián azt mondja, hogy az entente imaginárius dolgokért küzd, melyek nagyjából részben olyanok, hogy egyrészt a békés megegyezés alapján elérhetők és a központi hatalmak hadicéljai között is szerepelnek, másrészt pedig olyanok, melyek csak a létező világ romjain volnának keresztülvihetők.

A *Zeit* szerint az emberiség győzelme, amely Burián beszédéből kiviláglik olyan győzelem lesz, hogy nem lesz sem győző, sem legyőzött.

A *Neues Wiener Tagblatt* szerint Burián jól tette, hogy nem tartott a jelen pillanatban zajos békebeszédet. Mert nem az ékes indoklás fogja ellenfeleivel a békevágyat növelelni, hanem az a belátás, hogy sikereink nem ingatlák meg békekészségünket, épp úgy, mint egy

átmeneti balsiker nem ingatja meg áthatatóságunkat.

Az *Arbeiter Zeitung* ellenzéki harokot pendít meg. Sajnos, mondja a lap, az entente a mi úllamférfiak szavainak nem ad hitelt, hanem feltételeket vár, mutassák meg tehát úllamférfiaink tettekkel, hogy demokratikus szellemenben kormányoznak, hogy komolyan gondolják a békét és az emberesség uralmát. Ezek a tettek nagy hatást keltenének a külföldön.

Német kancellárválság.

(Feloszlatták a porosz Urakházát.)

A német kancellári hivatalban válság fenyeget. Hertling gróf távozásának időpontja még nem biztos. Mint ismeretes, a kancellár legutóbb is, amikor a porosz urakháza bizottságában az általános, egyenlő választójogról szóló javaslatot tárgyalta, megismételte azt a határozott kijelentést, hogy az általános választói joggal áll vagy bukik. A porosz választójogi reform dolában azonban még nem hangzott el az utolsó szó. Hertling eddigre nem határozott addig, míg a porosz urakháza nem dönt a javaslat sorsáról. A döntés pedig legelőbb esetben a jövő hét végére várható.

A nagynémetek és a nehéz inar lapjai alól az alkalomból, hogy szó van Scheidemann és Erzbergernek a kormányban való részvételéről, heves kirohanásokat intéztek a centrum és szociáldemokrata párt ellen. Azt írják, hogy a kormány parlamentarizálásának ügye alatt a többségi pártok aláássák Hertling gróf pozícióját. A *Kreuzzeitung* így ír:

— Nem valószínű, hogy Hertling gróf megmarad a kancellári székben. Az azonban kérdéses, hogy érte a parlament arra, hogy Erzberger, Scheidemann és Richthofen belépjenek a kormányba?

Bécsből jelentik: Ideérkezett jelentések azt mutatják, hogy számolnak a porosz képviselőház feloszlásával. Erre utal a berlini hatóság hírdelménye, mely elrendeli, hogy a választási helyiségeket tartsák készenlében és az előálló helyettes tegye meg a szükséges lépéseket.

Bécsből jelentik: A *Berliner Tagblatt* a kancellár válságáról ezeket írja: A válság hírei egyelőre koraiak. Hertling kancellár kijelen-

Osztrák gyermekek

Aradmegyében.

Néhány hónappal ezelőtt, amikor az osztrák gyermekek nyaraltatása először szóba került, elgondolkoztam az akció felcél s első gondolatom az volt, hogy bármennyire szép is a nyaraltatás gondolata, még is talán majd ennek is az érthetetlen osztrák ellenségeskedés növeztése lesz az eredménye, mert azok a gyermekek, akik itt becsületes magyaros vendégszeretettel fognak enni kapni, azt fogják rólnuk hinni és otthon mesélni, hogy mi csakugyan most is tejben és vajban, de legelőbb zsirban vszunk, amíg ők ott Bécsben annyira koplálnak, hogy egy-egy magyar ember szemében már a bécsi paloták is mintha koplalának! Minél többet foglalkoztam azonban ezzel a gondolattal, annál inkább meggyőződésommé vált, hogy az osztrák gyermekeknek Magyarországon való nyaraltatásának ügyét elősegíteni minden magyar ember kötelessége.

Szóval magam részéről teljesen megnyugodtam már az osztrák gyermekek magyarországi nyaraltatásán, amikor egy szép napon azt a megfeszítő megbízatást kaptam, hogy ebben a községben, ahol lakom, az osztrák gyermekek elhelyezésénél közreműködjem. Örömmel vállaltam s a gyermekeket sikerült is elhelyeznünk. És épen azért írok most erről, mert néhány megfigyelésemet kívánom megismertetni s e megfi-

gyelések azt hiszem általános érdekűek, mert a magyar földműves és iparos osztály nemes szívét dícsérik. Mert ugye van annak jelentősége, hogy ahhoz fordulunk, egyetlen egy magyar földműves vagy iparos ember sem utasította vissza kérésünket. Sőt nem is kellett őket kérnünk, mert tudták már, hogy mi járásban vagyunk s maguk jöttek, főként a jó magyar asszonyok, hogy ők jó szívvel megosztják falataikat a szegény osztrák gyermekekkel, úgy, hogy 30 százalékkal többet helyeztünk el, mint amennyinek elhelyezését reánk bízta. És ezt nem azért írom le, mert ezzel magunkat is dícsérni akarom, egyáltalán nem! Hisz ébén az elhelyezőknek csak lelki gyönyörűségben volt részük és semmi, de semmi érdemet maguknak nem vincsülhettek. A legtöbb nem iparos uri családnál sem kellett kérni, vagy pláne kapacitálni, de kivételesen voltak helyek, ahol gyermekeket kényelomból vagy a jótékonyaság iránti érzés feljes hányából nem vállaltak, olyan ései azonban, aminő állítólag egy más községben megtörtént, hogy ezen akcióból is politikai célulják volna, nem volt és legelőbb nem akadt olyan, aki esodalkozott volna azon, hogy egy volt függetlenségi országgyűlési képviselő derék leánya az osztrák gyermekek ügyében teljes lelkekkel buzgólkodott. De ilyen esetet is a magyarság és nem egy ember rovására írni épen olyan halaság volna, mint aminő halaság volna az osztrákoktól, ha ezt az akciót úgy fognák fel, hogy van a

magyarnak miből adni, tehát adjon is! Egy jellemző eset igazolja, hogy nemcsak azok adnak, akiknek bőven van:

Ebben a községben lakik egy Molnár nevű derék magyar, a keresztnevét nem írom ide, mert nekem az a hitem, hogy a község valamennyi Molnárjának keresztnevét ide írhatom, mert ugyanaz az eset az eléggé számos Molnár valamennyien megeshetett volna. Ez a Molnár, akiről írok, egy régen nyugalmazott uradalmi bérsgazda, aki csekély nyugdíján kívül feleségének 2-3 holdnyi földcsékjéből él. Ez a Molnár feleségével együtt szívtett egy osztrák gyermeket vállalni. Körülbelül 3 hónon át tartották már a gyermeket, akiről azt hitték, hogy nem szeret náluk, mert nap-nap után csaknem egész nap és egész estig távol — az osztrák felügyelőnőnél — volt és nyugtalanította az érte aggózó Molnárékat. Molnárné kérte, hogy az ő osztrákjait egy másik gyermekkel cseréljék ki, aki talán szívesebben fogja ott tölteni a még hátralévő napokat. Épen ez időben érkezett egy 16 év körüli osztrák leányka, aki egyedül jött Bécsből, hogy 2 heti szabadságát az osztrák rokon felügyelőnő közelében tölthesse el s miután ezen számfeletti leányka részére egy új helyre volt szükségünk, elhatároztuk, hogy a Molnáréka gyermeket elhozzuk s helyébe a nagyobb leánykát hagyjuk ott. Az osztrák felügyelőnővel és a 16 éves leánykával együtt felkerestük Molnárékat, akiknek elmondva jövetelünk célját, az

ette, hogy az egyenlő választójoggal áll vagy bukik, de az utolsó szót a választójog érdekében még nem mondták ki. Hertling gróf helyzetében tehát nem áll be változás, míg ez a kérdés el nem dől, a porosz Urakházában. Ez a jövő hét vége előtt nem várható. Egyes német lapok a kancellárválságról szóló híreket néhány vakondok politikai munkájának tulajdonítják, akik Hertling munkáját alá szeretnék aknázni. Ezek az újságok kétségtelenül Erzberger és Richthofen személyére céloznak.

Bécs. A két berlini német annejiós újság, a Tägliche Rundschau és a Deutsches Tage Zeitung mint nem kívánatos beavatkozást utasítja vissza Czernin grófnak a békéről írott legutóbbi cikkét. Azt mondja a két újság, hogy legjobb lett volna, ha Czernin gróf mindaddig hallgat, míg az általa előidézett osztrák-lengyel nehézségek nincsenek elintézve.

Tiltakozás a tőkeemelési korlátozás ellen.

(Aradi érdekeltségek gyűlése.)

Az aradi részvénytársaságok és pénzintézetek képviselői ma délután 6 órakor értekezletre gyűltek össze az aradi Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében, hogy állást foglaljanak a kormány legújabb rendelete ellen, amely a részvénytársaságok tőkeemelését vonja háborus korlátozás alá.

Az aradi részvénytársaságoknak a kamarai értekezleten megjelent képviselői Fodor Gyula vezérigazgatót kérték fel az ülés vezetésére. Az elnök néhány szóval válaszolt az értekezlet célját, szólta a rendelet nagy jelentőségéről és hatásáról a részvénytársasági életre és ezen keresztül az ország egész közgazdaságára. Arról van szó — mondotta az elnök — hogy megkérjük az aradi kamarát: juttassa kifejezésre az érdekeltség állásfoglalásában a kérdésben a legilletékesebb fórumok, a kereskedelemügyi és pénzügyminiszterek előtt.

ott levő kis leányt felhívtuk, hogy holmijait szedje össze és adja át helyét a velünk jött leánykának. A kicsi (11 éves leányka) elkezdett keservesen sírni és Molnárné ruhájába csimpaszkodva kérve kérte Molnárnét, hogy ne küldje el őt. Molnárné lehajolt a kis leánykához, homlokán csókolta és magyarul, mert hisz sem ő, sem az ura egyetlen szót sem tudnak németül, először a kis leánykát iparkodott megnyugtani s azután nekünk elmondotta, hogy 3 nap óta, amióta a kis leány helyett mást kért s amióta ez a kis leányka megtudta, ki sem mozdult a házból s amennyire ők megérthették, ki is fejezte a felett aggodalmát, hogy neki a helyét el kell hagynia. Most már a kis leánytól a világért sem kíván megválni s a másikat is szeretettel fogadja, ha az szívesen nála marad. S mind a két leányka nagyon megelégedett Molnárnéval és Molnárnék szeretettel osztják meg velük igazán nem bőséges falstükeit.

Több családot is tudok, ahol az osztrák gyermekek továbbra is maradni szeretnének s ahol a gyermekeket szeretettel vállalják teljesen díjtalanul. De egyik szomszéd községből hozzám írt ma az osztrák gyermekek egyik osztrák felügyelője és elbeszélte, hogy a beteg gyermekekhez (3 betegük van) az ugyanott lakó orvos csak úgy megy látogatónak, ha érte az osztrák felügyelőt kocsit visz, kocsit pedig granvakért lehet csak szerezni, ha csak az ott levő pradalom szíveségét nem akarják ismét és ismét igénybe venni.

MurzaE.

Fejér Gábor kir. tanácsos, vezérigazgató szólott részletesen a rendeletről és ennek várható következményeiről. Egész közgazdasági életünket valósággal frapírozta a rendelkezés és személyes tapasztalatból tudja, hogy semmi kilátás nincs arra, mintha az országos felzúdulás hatása alatt a rendelet végrehajtásánál akarnák enyhíteni azt az indokolatlan szigorot, amelyet a rendelet szövegezése elárul. Az illetékes minisztériumban még a mai napon azt sem tudják, hogy ki fogja referálni a tőkeemelések iránt benyújtandó kérelmeket s az érdeklődőket, avval nyugtatják meg, hogy csak nyujtsák be kérelmeiket „majd” el fogják intézni. Azt indítványozza, hogy a kamara a rendelet hatályaon kívül helyezését kérelmezze, de addig is, amíg ez megtörténhetik, legalább azt fegyve meg a kormány, hogy a kérelmeket — kedvezően, vagy kedvezőtlenül — de intézze el s ne hevertessék hónapokon át a minisztériumokban avval a számtással, hogy az alatt ugy is elveszti aktualitását. A kérelmek ezen a módon csakugyan a legbiztosabban elvesztik időszerűségüket, de azt a bizonytalanságot, amely az ilyen eljárásnak nyomában járni fog, a gazdasági élet nem bírja el.

Faragó Rezső vezérigazgató két indítványt tesz: arra való tekintettel, hogy az aradi kamara elsősorban a vidék érdekeinek megvédésére hivatott, felterjesztésében kérnie kellene azt is, hogy a tőkeemelési tilalom limitáltassék, például 50 milliónál nagyobb részvénytőkével bíró vállalatokra. Ha őszinte volt a miniszterelnök indokolásnak az a része, mely szerint a rendelet azt is célozza, hogy ne kerüljenek milliárdos vállalkozások, akkor mi akadályja sincs annak, hogy a tőkeemelési tilalom felső határa megállapíttassék. Másik indítványa azt tartalmazta, hogy miután a pénzintézetek érdekképviseletét, a Pénzügyintézetek Szövetsége és Egyesülete, sőt maga a Pénzügyintézeti Központ is mind a mai napig némák maradtak a rendelettel szemben, a kamara írjon át ezekhez s hívja fel őket is az intézetek érdekeinek megfelelő állásfoglalásra.

Vörös Henrik szintén nem ismeri félre a rendelet káros következményeit, de nem szabad abban a reményben ringatnunk magunkat, hogy a kormány — már csak a presztizs okából is — sietni fog annak visszavonásával. Ezért a felterjesztésben a fősúlyt arra a kérelemre fektetné, amely a folyamodványok elintézésének gyorsaságát kéri. Ezt a követelményt úgy kívánná koncipiálni, hogy ha a miniszter elé terjesztett kérelmek bizonyos záros határidőn belül vissza nem érkeznek, a tőkeemelési kérelem engedélyezettnek legyen tekinthető.

Fejér Gábor, valamint Moldován János felszólalásai után az értekezlet egyhangulag abban állapodott meg, hogy a kamarát megkéri feliratának a gyűlésen elhangzottak szellemében leendő elkészítésére és arra, hogy ez ügyben a pénzintézetek érdekképviseletén kívül az ország valamennyi kamaráját is hasonló állásfoglalás céljából keresse meg.

Felderítő tevékenység az olasz fronton.

Budapest, 1918. szeptember 10. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik: Olasz harctér: Az olasz fronton számos részen megélték a felderítő tevékenység. A vezérkar főnöke.

Az aradi tanár

elveszett és visszaküldött pénztárcája.
(Tolvaj humor.)

Ez is van már. A háboru alatt egészen kivirágzott. Sőt az is bebizonyosodott, hogy a tolvajok között egy egész sereg ötletes ember is van. Hja, a mozi és a detektivregények ebben a körben is kiművelték az izlést és munkára biztatták a fantáziát. A tolvaj humornak egy ritka példájával találkozott Gálóczy Sándor dr. főreáliskolai tanár, kiről pár nappal ezelőtt írta meg az Aradi Közlöny, hogy fontos okmányokkal telt tárcáját, melyben egyébként 800 korona is volt, elvesztette. A szórakozott ifjú professzor a Marosparton egyik kartársával élénk vitatkozásba merülve tárcáját, melyben a vitatkozás tárgyára vonatkozó dokumentumok voltak, maga mellé tette a padra. Majd néhány perc múlva igazi professzori szórakozottsággal megelégedezett arról s tovább sétált. Csak jó idő múlva vette észre a feledékenység okozta bajt, de mire visszasietett a padhoz, a tárca már eltűnt onnan. Ekkor jelent meg az aradi lapokban a hirdetés, mely a „becsületes megtaláló” figyelmét felhívja a tárcában levő fontos katonai és civil okmányokra. Ma aztán a „becsületes megtaláló” jelentkezett is. Kereszkötés alatt visszaküldötte Gálóczy tanárnak a fekete bőrtárcát az összes okmányokkal a — 800 korona nélkül. A tárcában egy kis levél feküdt, mely így hangzott:

— Tisztelt Tanár ur! A kért tárcát itt küldöm, bár nem érdemli meg, amiért ilyen feledékeny volt. A pénzt ellenben megtartom magamnak, mert arra nekem is szükségem van. Épen jól jött, egy kicsit rendbehozom magam vele. De azt már még sem vártam öntől, hogy csak ennyit hordoz magánál. Én minden esetre többet vártam öntől. Egyébként maradok önnek kész hive (máskorra is.)

Gálóczy dr. átadta a megrovó levelet a rendőrségnek.

TANÜGY.

— A felsőipariskolai növendékek tanulmányi szabadsága. Sztéryny József báró kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy a felsőipariskolák katonai szolgálatot teljesítő második évfolyamot végzett tanulói részére három hónapra terjedő póttanfolyamokat szervezzenek. E tanfolyamok sikeres elvégzése után a látogatóknak kladják a végbizonyítványt. Ugyancsak intézkedett a kereskedelmi miniszter aziránt, hogy a felsőipariskolák második évfolyamát végzett s katonai szolgálatot teljesítő tanulói részére a tanfolyamok látogatása, illetve a tanulmányok befejezése végett a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel egyetértően három hónapi tanulmányi szabadságot engedélyezzen. A honvédelmi miniszterhez ebben az ügyben intézett átirata most van elintézés alatt és mihelyt kedvező válasz érkezik, a felsőipariskolák növendékeit tanulmányi szabadságra fogják hazaküldeni, a kereskedelmi miniszter pedig azonnal megnyitja a tanfolyamokat.

Ahol tudnak a tisztviselőn segíteni.

(Külömbégek az aradi és nagyváradai intézkedések közt.)

A háboru első napja óta sürgett az *Aradi Közlöny* a tisztviselői konyhák felállítását és állandóan arra ösztökélte a tanácsot, hogy menjen át Nagyváradra és tanulja meg, miként kell a közös étkezőket megszervezni. Tessék-lássék, elnagyolt és abszolút nem lelkiismeretesen megcsinált kísérletek után a kérdést sikerült Aradon teljesen diszkreditálni. Ez olyan büne a városi tanácsnak, amelyért másut a közönség elsőpró hangja rég felborította volna az egész rezsimt.

Hogy mennyire nekünk volt igazunk, amikor azt hangoztattuk, hogy a minden szociális érzék híján lévő urak, akik a maguk jóllakottságukban nem hisznek az éhes embernek, az okai, amiért Aradon egyetlen akció sem sikerül, annak bizonyítására szolgáljon nagyváradai tudósítónk jelentése, aki így számol be a

tisztviselői étkező megnyitásától:

Nagyvárad városa egy nagyon üdvös és életrevaló intézménnyel gyarapodott a napokban. Megnyílt a régóta tervezett tisztviselői étkező. Hogy mit jelent Nagyváradnak ez az intézmény, ammisszor hangoztattuk már jelőre, hogy jelenleg feleslegesnek tartjuk ismételni azokat, amiket akkor írtunk. Tény az, hogy határozottan nagyjelentőségű a tisztviselői étkező felállítása, mert sok-sok tisztviselőnek az étkezéssel járó gondját oldja meg.

Az első napok azokat a várakozásokat, amiket a tisztviselői étkező felállításához és forgalmához fűztek, a legteljesebb beválást ígértek. Ez pedig a jövőben mindenestre még fokozódni fog. Mert kétségtelen, hogy izletes, jó és olcsó koszt az, amit a tisztviselői étkezőben könnyen hozzáférhetőleg megtalál a tisztviselő.

Különösen a menüknek volt nagy sikere. Amint hogy kivált olcsóságánál fogva, kell is, hogy ez legyen a legnépszerűbb. És feltétlenül kapós lesz, amint volt már az első napokban is. Az első nap menüje különben a következő három féle menü volt:

A 7 korona 20 filléres terület:
Paradicsomleves,
Töltöttpaprika,
Sertéskaraj,
Turós- és almásrötes.
Az 5 koronás terület:
Paradicsomleves,
Töltöttpaprika,
Turós- és almásrötes.
Három koronáért: levest és töltöttpaprikát szolgáltak fel.

A menüknek ezek az árak a tisztviselők részére szólnak. Mások, idegenek részére az I. osztályu menü 9 korona, a második 6 korona s a harmadik 3 korona 50 fillér. Ezenkívül étlap szerint is étkezhetnek, amely árak szintén mérsékelték. Az étlap ezen árai a következők:

Leves 50 fillér, marhahús sóskamártással 4 K, tészta 1.50 K, gomba tojással 3 K, egy darab töltöttpaprika 3 K, gombás sült 5.50 K, sertéskaraj 5 K, borjuvésés 5.50 K, sült csirke 3 K, borju cotelette 6 K.

Az első napon, vasárnap délelőtt a megnyitási alkalmából, ünneplés hangulat uralkodott a teremben. A régi Fekete-sas étterem szépen rendbehozva, tisztán ragyogott. A fehér asztalokon zöld levelek és színes virágok. Ahogy belépünk, a szemnek kellemes látványosság mindjárt a legjobb impressziókat ébreszti bennünk.

Az asztalok körül forgolódnak az egyformaruhás kiszolgálólányok, a szökek és barnák; mellükön egy-egy számmal, amely jelzi, hogy melyik asztalnál szolgálnak fel. Mert ennek megfelelőleg minden asztal számmal van ellátva. Minden kiszolgáló lány csupán az ő asztalánál ülő vendégeket szolgálja ki.

A konyha külön látványosság. Amellett első pillanatra szemünkbe kiáll: a feltétlen tisztaság mindenütt és mindenben. Nagy lábasokban fő a leves és a főzelék, tepsikben sütnék a húsok s a konyhaszemélyzet, amint mondani

Aradmegye és Nagy-Arad.

— Mit tárgyal a holnapi közgyűlés? —

Aradváros a holnapi közgyűlését megelőzően ma délelőtt 10 órakor előkészítő tanácsülés volt Barabás Béla dr. főispán elnöklésével. Először is a vármegye kikerekítése tárgyában tanácskoztak. A közigazgatási bizottság Barabás főispán indítványára átirta a tanácshoz, utalva a kormány részéről a megyék kikerekítése céljából tervezett intézkedésre és kérte, tegye meg az illetékes helyen a tanács a kellő lépéseket, hogy Arad vármegye is kikerekítettessék. Ez a kikerekítés oly módon történjék meg, hogy ezáltal a város érdekei is kielégítést nyerjenek. A jelenlegi vármegye egyike a legformátlanabb megyéknek. Arad a megye legszélén fekszik, ami a város fejlődését, különösen gazdasági és kulturális fejlődését nagyban hátráltatja. Tekintve, hogy Temesmegye és Csanád vármegye egy része, valamint az ujaradi és lippai járás jelenlegi fekvésükkel fogva Aradhoz gravitálnak, ajánlatos volna ezeket Arad vármegyéhez csatolni, illetőleg a megyét így kikerekíteni. Ez által Arad egy nagyobb vidék központját alkotná, amely a város fejlődését minden tekintetben előmozdítaná. A tanács a mai ülésen elhatározta, hogy javaslatot tesz a közgyűlésnek, oly értelemben, hogy mondja ki a közgyűlés, hogy a vármegyének ilyen módon való kikerekítését maga is szükségesnek tartja. A közgyűlés bizza meg a tanácsot, hogy lépjen érintkezésbe a vármegyével és közös megállapodás után tegyék meg a kellően megkívánt lépéseket az ügy sikerének érdekében.

A rendőrtisztok kérelmezték eddigi 8 koronás ügyeleti szolgálati díjuknak 20-ra és a piaci szolgálati díjuknak 10 koronára való fölemelését. Indokolásul felhozzák, hogy a 24 órai szolgálat alatt kénytelenek a városnázán étkezni, amit 6 koronával fedezni nem tudnak. A tanács kérelmük fölött napirendre tért és azzal érvel, hogy az egységes munkaidő behozásával az ügyeletes rendőrtisztok módjában lesz, hogy szolgálatának megkezdése előtt odahaza étkezhesek. Részünkről a tanács indokát nem találjuk elfogadhatónak.

A városi zeneiskola megalapítása érdekében a tanács oly értelmű határozatot fog a közgyűlés elé terjeszteni, mondja ki a közgyűlés a városi zeneiskolának októberben való átvételét. Ez a határozat annyiban fontos, mert a tanács még 1913-ban felírt a miniszteriumba a zeneiskola átvételének ügyében és támogatást kért. A válás- és közoktatásügyi miniszter értesítette is annak idején a várost, hogy erre a célra a közgyűlésileg kimondott átvétel napján 5000 korona államsegélyt nyújt, melyet későbbi időpontokban belátás szerint fog emelni. A közgyűlés ha-

szokták, sürr forr. S az ételeket hordják a konyhából folyton folyvást. Az ellenőrzés igen praktikus és könnyen kezelhető módon van megoldva.

A menükre jegyet a bejáratnál lévő pénztárnál kell váltani. Ezzel megy fel az illető s az asztalnál a kiszolgáló lánynak átadja a menü-jegyet. Az idegenek is, ha menüt fogyasztanak, a pénztárnál váltanak jegyet a megfelelő áron. Csupán az étlap szerint étkezők fizetnek a kiszolgálólányoknak személyesen.

Az ebéddő déli 12 órától 3-ig, a vacsora-éte este 7-9-ig terjed. Korlátolt mértékben sör és bor is kapható a tisztviselői étkezőben.

talmarza fel a város polgármesterét, hogy tárgyaljon híresebb zenetanárokkal, akik közül a legalkalmasabbat szerződtesse egy év tartamára. A városi zeneiskola átvétele nagyobb anyagi gondot nem okozna, mivel a zeneiskola elsőrangú berendezéssel rendelkezik. A miniszter kiküldöttje annak idején legteljesebb elismerését fejezte ki a látottak fölött. A tanács egy ízben kérelmezte a miniszternél, hogy a zeneiskola végbírálati bizottsága azzal az érvényjoggal bírjon, hogy annak alapján bárki beléphessen a zeneakadémiába. A miniszter leiratában értesítette a várost, hogy a kérését nem teljesítheti, mert a zeneakadémiába való felvételhez feltétlenül szükséges az előkészítő vizsga letétele. Ennek híján könnyen megtörténhet az az eset, hogy a zeneakadémiába teljesen tehetségtelen emberek is bejutnának. A városi zeneiskola 8 évfolyamból fog állani.

Goldschmidt Sándor és Vargass Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok indítványozták, hogy a bankokra és egyéb nagy vállalatokra sérelmes részvénytársaságok tőkémelését korlátozó miniszteri rendelet megváltoztatása tárgyában intézzenek felterjesztést az illetékes körökhez. A tanács ilyen értelmű javaslatot fog a közgyűlés elé terjeszteni.

Binder Gyula számvevőségi számfőszék az al-számvevői és Pittner József számvevőségi számfőszék pedig a számvevői cím megadását kérelmezte. A tanács mindkettőjük kérését teljesítette.

A detektívek kérték, hogy a még múlt évben kérelmezett 3 koronáról 8 koronára való szolgálati díjuk felemelését 1918 január 1-től visszamenőleg engedélyezzék nekik. A közgyűlés annak idején, amikor kérésüket teljesítette, felküldte jóváhagyás végűt a határozatot a miniszternek, azzal, hogy a felemelt szolgálati díj a jóváhagyás napján lép érvénybe. Azonban a jóváhagyás csak nemrég érkezett le és így a detektívek kérésüknek ilyen módon való teljesítését sérelmesnek találták. A tanács a mai ülésen ugy határozott, hogy a detektívek kérelmét teljesíti, mert annak idején ugy is az volt a terv, hogy a szolgálati díjukat ez év elejétől fogják nekik megadni.

A holnapi közgyűlés sorrendje kilencven százezerben személyes természetű kisebb ügyeket tartalmaz, amelyek a mai sulyos megélhetési viszonyok által vannak indokolva.

Igen sok gyáralapítási akció támogatása is napirenden van, de a tanács általános elvül azt akarja kimondatni, hogy telket nem ad el a város, csak hosszulejáratu bérleti szerződéseket köt.

HIREK.

Felomlotték Arad lisztkontingensét.

(Harmincöt vaggon harminc helyett egy hónapra.)

Valósággal elkeseredést szült Aradon az Országos Közélelmezési Hivatalnak az az érthetetlen és semmivel sem indokolható eljárása, hogy Arad ellátatlanjai részére a városi közlelmezési hivatal által kért harminchat vaggon liszt helyett csak harmincat utalt ki. Az Aradi Közlönyt nem lepte meg ez az eljárás, mert ismertük Nagy Ferenc államtitkárnak azt a kijelentését, hogy a tavalyi eljárással szemben az idén óvatosabb lesz és az ellátatlanok statisztikáját korrigálni fogja úgy, hogy 25 százalékot egyszerűen leüt a végösszezből. Ez viccnek igen kitünő, de közlelmezési államrérfiasságnak végtelenül vicindlis, sőt keskenyvágyú.

A tréfa valóra vált és Aradon le kellett szállítani az aratás utáni első hónapban a fejadagot.

A város kézzel-lábbal tiltakozott ezért, könyörgött és fenyegetődzött, feliratozott, táviratozott és telefonozott, megmozgatta a közlelmezési kormánybiztost, Barabás Béla főispánt Budapestre utaztatta, aki valóságos számtankönyvvel, lagorithmus táblákkal felszerelve járult a mindenható nagy urak elé és könyörgött, hogy higgyék el, Arad mind a hetvenkétezer lakosának gyomrot teremtett az Isten és ezekkel a gyomrokkal nem lehet filozofálni.

A matematika hatott. Mint fővárosi tudósítónk telefonálja, az Országos Közélelmezési Hivatalban ma megtörtént a szeptember 15-től október 15-iki időszakra a lisztelosztás és Aradnak harmincöt vaggont utaltak ki. Azért nem 36 vaggont, mert a beszerzési csoportokat kivette a Hivatal az ellátatlanok számából és részükre külön ad lisztet.

— Kihallgatáson a királynál. Bécsből jelentik: A Magyar Tudósító jelentik: Öfelsége ma, kedden meghallgatta a szokásos előterjesztéseket és külön kihallgatáson fogadta Montenuovo herceg szolgálaton kívüli főudvarmestert és Czernin Ottó gróf szófiai osztrák-magyar követet.

— Vilmos császár a Krupp-gyárban. Berlinből jelentik: Vilmos császár tegnap délután kíséretével meglátogatta Essenben a Krupp családot. A császár a Krupp házaspár vezetésével megtekintette az acélöntőt, majd több más osztályt is és élénken érdeklődött az üzemek iránt. Közben hosszasan elbeszélgetett a munkásokkal is. A császár 4 órát töltött a gyár telepen.

— Munkában a vörös terror. Moszkvából jelentik: A tömeg-terrorról szóló jelentések szerint körülbelül 4000 embert végeztek ki Moszkvában. Pétervárott még többet. Vidékekről a következő tartalmu rövid táviratok érkeztek: „Nisninovgorod reszket.“ „Tulában komoiy a helyzet.“ „Péterváron letartóztatnak 70 szociálforradalmárt, akik merényletet terveztek a bolsevik hadvezérek ellen.“ A lapok azzal okolják meg az angol és francia diplomáciai képviselők letartóztatását, hogy nem ismerték el a szovjet köztársaságot, tehát nincsen joguk az imunitáshoz. A sajtó gunyosan tárgyalja Anglia és Franciaország tiltakozó jegyzékét és megjegyzi, hogy ez a két ország nem tud leszokni a hazudozásról. A szociálisták és a mensevikiek tiltakoztak a szovjet-kormánytól a terrorizmus ellen.

— Tisztul az osztrák politikai helyzet. Bécsből jelentik: A képviselőház pénzügyi bizottságában a helyzet, a lengyel klub tegnapi határozata értelmében, mely szerint a pénzügyi javaslat mellett fognak szavazni, némileg tisztázódott. Az Arbeiter Zeitung mai vezércikkéből kitünik, hogy a szociálisták sem fognak a program előadója ellen állást foglalni és a többi pártokkal együtt minden obstrukciós kísérlet ellen felveszik a küzdelmet.

— Spitzmüller közös pénzügyminiszter kinevezése. Bécsből jelentik, hogy Öfelsége a következő kéziratot adta ki: Kedves gróf Burián! Az én kívánságomra a házam és a külügyek miniszterévé történt kinevezése után megtartotta a közös pénzügyminiszterium további vezetését és ebben a funkciójában is mind a mainapig a közjó szolgálatába állította gazdag tudását és széleskörű tapasztalatait.

Mint hogy most indítva érzem magam, hogy volt osztrák pénzügyminiszteremet, dr. báró Spitzmüller Sándort közös pénzügyminiszteremmé nevezem ki, kegyelemben felmentem önt közös pénzügyminiszteriumom vezetésétől és önnek hazafias és minden tekintetben kiváló tevékenységéért, amelyet ön az ideiglenesen önre ruházott feladatok megoldásánál kifejtett, legmelegebb köszönetemet és teljes elismerésemet fejezem ki. Reichenau, 1918. szeptember 7. Károly, s. k., Burián, s. k.

Kedves dr. báró Spitzmüller! Kinevezem önt közös pénzügyminiszteremmé. Reichenau, 1918. szeptember 7. Károly, s. k., Burián, s. k.

Budapestről jelentik: A Magyar Tudósító jelenti: A király a következő kéziratot bocsátotta ki: Kedves dr. Wekerle! Gróf Burián, Házam és a külügyek miniszterét közös pénzügyminiszteriumom vezetésétől felmentvén, dr. Spitzmüller volt osztrák pénzügyminiszteremet, közös pénzügyminiszterré kineveztem, amelyről ezennel értesitem. Reichenau, 1918. szeptember 7. Károly, s. k., Wekerle, s. k.

— Háború a tengeren. Berlinből jelentik: A tengerészeti vezérkar főnöke jelenti: Tengeralattjáróink a Földközi tenger elzárt területén újabb 17.000 tonna hajóteret súlyesztek el. Közöttük volt a Balkán nevű 1400 tonnás francia csapatszallító gőzös, mely Corsica felé tartott és amellyel 50 katona súlyedt el. Egy német tengeralattjáró benyomult Stavros Egei tengeri kikötőbe és megtorpedózta az egyik ott horgonyzó 5700 tonnás angol cirkálót, mely a Junó osztályhoz tartozott. A tengeralattjárónak legerősebb üldözés ellenére is sikerült visszatérhetni a kikötőbe.

— Károlyi Mihály grófot nem engedik be Németországba. Mint tavaly, az idén is Kissingenbe készült Károlyi Mihály gróf. Kikérte utlevelét és minthogy a német határ átlépéséhez a német képviselői hatóságok engedelmé is szükséges, elküldte utlevelét láttamozás céljából a budapesti német főkonzulátushoz. Aztán várt csöndben és türelmesen. Elmúlt egy hét, majd még kettő. Már közeledett az elutasítás időpontja s még mindig semmi. Végre vagy másfél hónappal később visszakapta utlevelét — a német főkonzul aláírása, a főkonzulátus pecsétje és egyetlen magyarzó vagy mentegetőző szó nélkül. Szóval Károlyi Mihály gróf nem teheti meg ugyanazt, amit többkevesebb nehézség, alkalmatlanság, zaklatás és kellemetlenség árán bár, de a monarchia két államának minden polgára megtehet: neki a szövetséges állam területe hozzáférhetetlen.

— Besurranó ruhatolvajlás. Dr. Goldzieler Albert ma feljelentést tett a rendőrség büntügyi osztályán ismeretlen tettes ellen, aki a nyitvahagyott előszoba ajtón behatolt lakásába és egy frakköltönyt, továbbá egy felöltőt lopott el háromezer korona értékben. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Aradi katonák köszönete a szeretet-adományokért. Arad városa és a vármegye szeretetadományokat küldött az aradi 33. gy. ezred Piavenál küzdő hőseinek. A szeretet-adományok megérkeztek a harctérre. Örömet és mérhetetlen hálát vont maga után. A küldemény, mintegy élő bizonyossága annak, hogy a harctéren küzdőket az otthonlevőkkel a szeretet kapcsolja össze. Az örömeik és hálának bizonyosságául a 33. gy. e. parancsnoka, Hummel alezredes a következő levelet küldte Könyes Emil alezredesnek: „Az ezrednek küldött gazdag adományokért fogadja ezredem összes legénysége nevében legbensőbb köszönetemet. Lehetővé vált az adományokból a legénységnek hónapokig izletesebb és bőségebb ételmezt adni. Köszönetemet fejezem ki Arad város és a vármegye legszebb hazafias érzéstől áthatott polgárainak, akik a súlyos idők dacára legnemesebb példáját nyújtották áldozatkészségüknek és önzetlenségüknek. Az adományok kizárólag a legénységnek lesznek kiosztva. Az áldozatkészségnek és a szív mélyéből jövő hazaszeretetnek ilyen fokú megnyilvánulása biztosítja a jól megérdemelt végső győzelemben és a bekövetkezendő békében való erős hitet. Üdvözlöm Nagyságodat, mint ennek a derék magyar ezrednek új parancsnokát, üdvözlöm derék és vitéz harcosaim honáját és kérem tolmácsolja a 33-asok minden barátjának legbensőbb köszönetemet.“ Harctér, tábori posta 525. augusztus 29. Kiváló tisztelettel Hummel alezredes, ezredparancsnok.

— Az új zárórarendeletről. Vázsonyi Jenő, a szénügyek kormánybiztosa, most bocsátotta ki az új záróra-rendeletet. E szerint a régi rendeletet, amely éjjeli 12 órában állapította meg a zárórát, hatályon kívül helyezi és elrendeli, hogy szeptember 16-tól kezdődőleg a vendéglők, korcsmák, italmérő- vagy elárúsító helyek, kávéházak, cukrászdák és hasonlóak, — ha a rájuk hatályban álló jogszabályban rövidebb záróra nincs megállapítva — továbbá színházak, kabarék, mozgófényképhelyiségek, kert mulatóhelyek, orfeumok, dalszarnokok, varieték, tánctermekek, tánciskolák, felolvasó-, hangverseny- és más nyilvános termek, együttek, társaskörök, kaszinók, klubok mindazon helyiségeit, amelyek a tagok vagy vendégek összejövetelére, vagy befogadására szolgálnak, további intézkedésig csak esti 11 óráig szabad nyitva tartani. Esti 11 óra után magánlakásokban sem szabad a záróra vonatkozó rendelkezések kijátszásával vendégeket látni oly egyéneket, akiknek ott tartózkodása a szokásos vendéglátás körén kívül esik.

— Védekezés a lánckereskedelem ellen. A hivatalos lap mai száma kormányrendeletet közöl, amely a lánckereskedelemről szóló rendelkezés módosításait tartalmazza. Eszerint az eladó az árukat postán vagy vasúton történő szállítása esetében a számlát legkésőbb 14 napon belül levélben köteles a vevő címére elküldeni. A vevő az így küldött árut a számla kézhezvétele előtt átveheti ugyan, de annak továbbelárúsítását csupán a számla beérkezése után kezdheti meg. Az iparos vagy kereskedő raktárában egymásmellett elhelyezett azonos minőségű és csomagolása árukra vonatkozóan kimondja a rendelet, hogy azoknak darabonként való ármegjelölése nem szükséges, hanem elég az árucsoportonként való egy árjegyzés.

— Robbanás egy zárdában. Sepsiszentgyörgyről jelentik: A megyesi ferencendi zárdában a villamotfejlesztő dinamót hajtó földgázvezeték tegnap este óriási dörrenéssel felrobbant. A robbanás következtében a gépház beomlott és a zárdá folyosójának hatalmas boltívei beszakadtak, az ajtók és ablakok pedig összetörttek. Egy olasz hadifoglyot, aki a robbanás időpontjában a gépházban tartózkodott, a menyezett maga alátemetett. Három szerzetest a gépházból a robbanás ereje a kiszakított ajtón át a folyosóra dobott. Katonáság és tűzoltóság jelent meg a robbanás színhelyén és a törmelékek alul az olasz foglyot életveszélyes zuzódásokkal, a három ferencendi pátert pedig súlyos égési sebekkel húzták elő.

— Minden századik liter bor ára hadse-
gélyezési célra. Apponyi Rezső gróf. Tolnavár
megye főispánja fölhívást intézett a vármegye
közönségéhez, melyben többek között a kö-
vetkezőket mondja:

Édes, szeretett vármegyéim, te sem vagy
különb, sőt mély fájdalommal csik kimonda-
nom, hogy sok-sok vármegye még — külön-
b is tenálad. (A főispán előzőleg fölpanaszolja a
gazdagok szűkkeblőségét és elitelendő önzését
fukarságát. A szerk.) A közeli szomszédoknál
a leglelkesebb munka folyik. Bácsmegyében
már közel három millió van együtt s már épül-
nek is az emberbaráti könyörület, a paran-
csoló hazafias kötelesség háza, a tüdőbeteg
szanatóriumok. És ezzel szemben vajjon nem
elszomorító tünet-e az, hogy ez a dúsgazdag
vármegye, amelyet a harctéri nagy véráldozat-
on kívül nem érintett a háborúnak még futó-
szála se, amely zavartalanul vethetett, arát-
hatott, szüretelhetett, ugyszólván garmadába
gyűjthette a milliókat, a háborus közcélok
megsegítésében, beleértve a nyomorult tüdő-
beteg, vak katonák és árvagyermekék részére
megindult gyűjtést is, minden hírlapi és hivata-
los agitáció mellett is még ma sem jutott el a
—százezer koronáig . . .

Valamit tennünk kell a vármegye hagyó-
mányos becsülete érdekében! Ennek az érte-
kezetnek nevében fordulok tehát Tolnavár-
megye közönségéhez. Itt a verőfényes ősz.
Sárguló fürtök mosolyognak le a rakott tőkék-
ről s a kékélő kádárka gerezdek már messzi-
ről szemünkbe nevetnek. Jöjjenek tehát első-
sorban a szállósgazdák. Soha jobb alkalom a
segítésre, adakozásra, könyörületre. A háboru
mesés konjunkturái harminc, negyvenszeresen
megsokszorozták minden csepp bor értékét.
Ajánlja fel tehát minden bortermelő minden
századik liter borát. S ha ugyanezt cselekszi
minden buzatermelő a századik kilogramm
buza árának felajánlásával, Tolnavármegyé-
nek nem kell tovább szegyenkeznie, sőt újra
vezet az országban.

— **Rokon mint lakásosztogató.** Budapest-
ről jelentik: *Tagányi* Sándor országgyűlési
képviselő lakásán, a Koronaherceg-utca 18.
szám alatt, a képviselő távollétében, megje-
lent egy fiatalember, aki *Tagányi* rokonának
adta ki magát és elkérte a házvezetőnőtől a la-
kás kulcsát. A kulccsal azután felnyitotta a
lakást és ott aludt másnap reggelig. Másnap
reggel a házvezetőnővel konfliktus hozatott és
azután egy csomó holmit, különböző fehér-
neműeket, ékszereket, egy értékes bőröndbe
összeszedve, eltávozott. A följelentésre a rend-
őrség részéről *Kőrös* Artúr rendőrkapitány
indította meg a nyomozást. Megállapították,
hogy a *Tagányi* család egyik ága Breznóbá-
nyán lakik, oda sürgönyöztek tehát a csendőr-
ségnek. Csakhamar megérkezett a válasz,
hogy egy *Tagányi* László nevű fiatalember
Budapesten a Hernád-utca 40. számú házban
lakik. Detektívek mentek ki a lakására és ott
megtalálták *Tagányi* Lászlót, aki a 12. honvéd
gyalogezred önkéntese. Előállították a rendőr-
ségre, ahol a betörést beismerte. Az elloptott
holmik értéke mintegy 80.000 korona. *Tagányi*
Lászlót letartóztatták.

— **Könyvtárakat, hangjegyeket vesz Kerpel.**

— **Huszkoronás sertésár.** *Besztercebánya*
város ezer darab sertés szállítására kötött
szerződést *Kohn* Jenő margittai és *Lindenfeld*
Lajos biharkeresztesi sertéskereskedővel és
ezek társával, olyképen, hogy ötszáz sertést
Kohn Jenő, kétszázat *Lindenfeld* szállít, a töb-
bit pedig a harmadik társ, *Kohn* ügynöke, *Bar-
anyi*, megvásárolta a kétszáz sertést Berecz-

LEGUJABB.

Kivégzett orosz miniszterek. — Gránattól megölt francia képviselők.

Koppenhága. A francia kormány értesítette
az orosz kormányt, hogy a népbiztosokat szemé-
lyesen teszi felelőssé a francia állampolgárok
ellen elkövetett terrorisztikus cselekedetek miatt

Moszkva. Néhány nap óta a Kormány épü-
leteit kínai katonák őrzik. Azokat a finn és lett
ezredeket, amelyek eddig teljesítették a szolgál-
latokat, a frontra küldték. A kínai csapatok ed-
dig a Murman vasút mentén teljesítették szol-
gálatokat.

Bukarest. A román kormány a külügyi ka-
binet igazgatóját, *Kontesku* diplomáciai képvise-
lőjéül Kievből küldi, mert Ukrajnának már
van diplomáciai képviselője Romániában. Így a
két ország között a diplomáciai összeköttetés
helyreáll.

Kiev. Moszkvából jelentik: *Seglovitov* volt
igazságügyminisztert, *Chvostov* volt belügymi-
nisztert, *Bilinsky* volt rendőrnisztert és *Osz-
trovov* főpapot a bolsevikiek kivégezték.

Hága. Londonból jelentik hivatalosan:
angol hadsereg augusztus havában 4214 tisztet,
43455 embert vesztett. A flotta 53 tisztet és 409

ky nagyszalontai földbirtokostól, kilóját husz
koronájával, *Baranyi* pedig, hogy neki az ügy-
nöki províziója is meg legyen, huszokét koroná-
jával számította fel *Kohn* Jenőnek, aki az-
tán huszonöt koronájával adta tovább *Besz-
tercebánya* város megbizottjának. *Kohn* Jenő,
amikor a sertések átvehetők voltak, értesítette
Besztercebánya várost: hogy a sertéseket
Nagyszalontán átvehetik. *Besztercebánya* kép-
viselőjeként egy főhadnagy jelent meg az át-
vételnél. A tiszt magával hozott egy tisztiszol-
gát, aki mindenütt megjelent, ahol a katoná-
tiszt csak megfordult. Amikor az átvételre ke-
rült a sor, a főhadnagy lemászta a serté-
seket és fizetett. Ekkor azonban előállott a
tisztiszolga, aki leleplezte önmagát és kijelen-
tette, hogy ő államrendőrségi detektív. A ser-
téseket nyomban lefoglalta. Azután pedig a
tiszttel együtt elutazott *Margittára*, ahol *Kohn*
Jenőnek mintegy hétszáz darab sertését szin-
tén lefoglalta.

KÖZGAZDASÁG.

Vihar a budapesti tőzsdén.

A kontremín rémhírei.

Budapestről jelentik: Az a kis kontremín-
ne csoport, mely az utóbbi hetekben mind gyak-
rabban feltűnik rövid időre a tőzsdén, ma dél-
előtt ismét emlékezetes viharos eseményeket
váltott ki. Üzletmegnyitáskor igen élénk moz-
galom mellett a legszilárdabb tendencia közben
cseréltek az értékek gazdát. Az első percben
nyilvánvaló volt, hogy a kereslet tulszárnyalja
a kínálatot és ennek következtében az árfo-
lyamok rohamosan emelkedtek. Különösen a
helyi piacon volt a hausse feltűnő, ahol 100 ko-
rona emelkedést értek el egyes papírok. Ha-
sonlóképen a külföldön is igen szilárd volt az
irányzat mindaddig, míg a második félidő kö-
zepe táján meg nem jelentek a teremben az
ismert kontremínőrök, akik elvegyülve a tö-
megben titokzatosan suttogva terjesztették a
legiantasztikusabb rémhíreket. E rémhíreknek
szörnyű hatásuk volt, úgy, hogy az utolsó ne-

embert. Az angol hadsereg 6 havi vesztesége
28330 tiszt és 455318 ember.

Frankfurt. Kievből jelentik: Kedden, vagy
szerdán életbe lép az Ukrajna és a központi ha-
talmak között létrejött gazdasági kiegyezés.

Bern. Newyorkból jelentik: *Massaryk* ta-
nár legközelebb Európába utazik, hogy az
Olaszországban, Franciaországban és az Angliá-
ban lévő cseh csapatokból egységes cseh nem-
zeti hadsereget szervezzen.

Bern. *Ferry* francia képviselő, volt állam-
titkár tegnap a frontra utazott, ahol *Bimesmil*
képviselő, szívesen fogadta és elvezette, egy
másik tiszt kíséretében, az első vonalakra. Grá-
nát csapott le mellettük, amely a kísérő tisztet
megölte, a két képviselőt pedig súlyosan megse-
besítette. *Clemenceau* kiltazott a helyszínére és
a két tiszt mellére föltűzte a becsületrend ke-
reszjét. Rövid időn belül *Bimesmil* is meghalt.

Berlin. Wolff-ügynökség esti jelentése: A
Peronne—*Chabrai* uttól délre újabb angol tá-
madást, a *Hain*—*St. Quentin* mindkét oldalán
pedig francia részleges támadást vertünk vissza.
Helyi harcok az *Ailette* mellett.

gyedőrában példátlan gyorsasággal estek az
értékek, főleg a külföldön. A zárlat felé a ked-
vező vezető külföldi papírok nem csak hogy le-
adták azt a jelentékeny ártöbbletet, amit ma
szereztek, hanem a legtöbb papír a tegnapi
zárlati kurzuson is alul maradt. A kontremín
csoport betörése leirhatatlan izgalmat váltott
ki a mai tőzsdén és a higgadt, józan elem han-
gosan kifejezést adott felháborodásnak és til-
takozásának. Mai árváltozások:

Magyar hitel 1210—397, Osztrák hitel
920—10, Fabank 984—774—50, Agrár bank
1091—79, Hazai bank 669—50, Magyar bank
970—68, Kereskedelmi bank 6245—55, Kon-
kordia 900—370, Viktoria 1900—910, Salgó-
tarjáni 1308—291, Ganz-Danubius 4410—30,
Rimamurányi 1225—201, *Adria* 1815—25, At-
lantika 1420—315, Államvasút 1080—68, Klo-
tid 661—50, *Nasici* 3420—400.

— **Aradi tőzsde.** A mai tőzsdénap igen
szilárd irányzattal indult. Nagyobb arányu
kereslet mutatkozott és ezért az árak állan-
dóan emelkedtek. A tőzsdeteremben nagyon
kevesen jelentek meg és ez nem is változik
még idegen papírok jegyzését nem határozza
el a tanács, de az üzlet azért elég élénk volt.
A mai árfolyamok a következők:

Aradi Első Takarékpénztár	2150—55—52
Aradmegyei Takarékpénztár	2750
Aradi Ipar- és Népbank	677—78—72
Polgári Takarékpénztár	257—65—50
Aradi Általános Takarékpénztár	235
Aradi Közgazdasági Bank	225
Aradi Központi Takarékpénztár	220
Parcellázó Bank	1735—37
Sertéshizlek	435—450

— **Bécsi tőzsde.** Bécsből jelentik: *Burián*
grófnak a békéről mondott beszéde kedve-
zően befolyásolta a mai tőzsde általános han-
gulatát. Az árfolyam emelkedése azonban sok
esetben ismét elenyészett. Budapesti számlára
eladások történtek.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy
a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy
náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos.
Aki ezen óvást ügyelembe nem veszi,
büntetendő cselekmény köve el . . .

Halotti beszéd — az élő Fischer Elizről.

(Aki a saját nekrológiát olvashatja.)

Mintha a sors öregségére akarná kárpótolni Fischer Elizt, úgy bánik vele. Azt mondja a nép, hogy boldog az, akinek az öregse boldog. Ennek a kivételes életű asszonynak éppen azok az ősz sugaras napjai a legszebbek. Mintha a végzet teljes érett gyümölcsként akarná az ölébe rakni mindazt, a mi után egy egész életen át hiába vágyódott. A legforróbb, a legtitkosabb kívánságai teljesülnek, a szívének legrejtettebb zugában őrzött óhajai valósulnak meg. Hisz a szívét is csak most, mielőtt bucsút venne azoktól, akik őt félreismerték, mutatta meg a maga nagy gazdagságában.

Egy féltve őrzött gondolata volt ennek a senki által meg nem közelíthető urinak. Egyetlen egyszer nyilatkozott erről az agya valamely rejtett sejtjében elraktározott fura ötletéről, a melynek valóra válását még az ő óriási vagyonának az úrén se tudta volna kiforszírozni. Arra volt kíváncsi, hogy a halála után mit írnak majd róla az újságírók, miként ítélik meg majd őt, a kit életében annyiszor rosszul ítélték meg. Ez a törékeny testű, de erős koponyájú asszony nem él: illúziókban, ismerte önmagát és ismerte az embereket.

Egyszer Pécskán volt egy temetésen. Valami Königsthal nevű urat temettek. A résztvevő közönséget külön vonat hozta vissza Aradra. Köztük volt Fischer Eliz is, aki magába merülten, szótlanul ült az egyik kupé sarkában.

— Miért oly hangtalan nagyságos asszony — szöjt hozzá Kohn S. N., aki mellette ült és egyik legbizalmasabb embere volt.

— Azon tűnődöm — válaszolta Fischer Eliz. — vajjon mi lesz, majd ha én meghalok és mi mond majd az én koporsómnál a főrabbi, mit írnak majd rólam az újságírók? Nincsenek az életemmel szemben igényeim, de a vagyonomat adnám érte, ha ezt megtudhatnám. Ugye bizarr gondolattal De higgye el, ez az egy gondolat motoszkál már régóta a fejemben. Én ismerem az embereket és szinte el tudnám mondani, amit rólam beszélnek most és halálom után.

Ez a beszélgetés tudomására jutott az ur-nasszony sok ismerősének és az egyik a következő üzenetet küldte neki:

— Néhány éve annak, hogy egy francia grófnak az a bizarr ötlete támadt, szeretné látni a saját temetését. Szeretné a végső szertartást végig nézni. Halotti jelentést nyomtatott az elhunytáról, rávette a barátjait, hogy teljes gyászban jelenjenek meg a temetés idején a lakásán, a hol gyönyörű ravatalon nyugodott az őrlási kandeláberek között a koszorúkkal borított koporsó. A pap könyvekre fakasztó gyászbeszéde után, a menet megindult a temetőbe és a fura ötletű gróf észrevétlenül követte a saját koporsót a sírhoz, amelyben elhantolták és a honnan egyenesen egy előkelő restauránthoz ment az egész társaság — a pap kivételével, akinek a rovására ment a tréfa — és vidám tört ülték az egyház szolgáinak sikerült felültetésének öröme.

Fischer Eliz az üzenetet tudomásul vette, de abszolút nem mutatott hajlandóságot arra, hogy a francia példát utánozza. Nem kívánta ilyen úron megindulni, hogy az aradi főrabbi mit óhajt róla szívet és jót mondani.

Azonban Fischer Eliz — mint említettük — a sors kegyeltje. Öregségére még az a vágya is teljesül, hogy a saját temetéséről olvasson és a róla írt nekrológban gyönyörködjék.

Van Bécsben egy hetilap, az a címe: Österreichische Wochenschrift. Ez az újság zsidó telekezetű lap és egy pap, Bloch dr. a szerkesztője. A legutolsó száma most jelent meg, ma érkezett Aradra.

Az olvasóit érdeklő, magyarországi eseményekről bőven szokott beszámolni és így természetesen nem került el a figyelmét a szerkesz-

tőnek a Fischer Eliz fejedelmi alapítványa sem. Azaz, hogy dehogyan az alapítványa. Valamelyik munkatárs olvasta egyik német nyelvű budapesti lapban, hogy Fischer Eliz végrendeletet készített és öt millió koronát hagyományozott zsidó leányárvaházra és szanatóriumra. Irt egy hasábos gyönyörű nekrológot, az aradi nagyszívű zsidó asszonyról, aki egész életét munkában töltötte el és halála után pedig boldoggá teszi az árvákat és a vakokat. Pompás, kitünően sikerült egy nekrológ, tele dicsérettel és magasztalással, a zsidó nő erényeinek dicséretével, a jó szív apoteozisával, a munkában eltöltött életnek ezzel szemben az adományozó fejedelmi bőkezűségének magasztalásával. Leírásával annak a hatalmas részvétnek, amely a nagyszony elhunytával alkalomával az egész országban megnyilvánult és színes megrajzolásával annak a tiszteltnek és felmagasztalásnak, amely a halál porában osztályrészeül jutott.

Fischer Eliz boldog lehet. Két okból. Teljesült a szíve legtitkosabb vágya. Olvashatja, mit mond róla halála után a pap. És azért is, mert akinek sikerül a saját nekrológiát a legjobb egészében olvasnia, az hosszú életű szokott lenni a földön.

Egyszer a monarchia legnagyobb pályaudvara.

(104 sínpáros lesz az új Budapest Északi rendező-pályaudvar.)

A cinkota—gödöllői villamosnak rákospalotai vonalán fekvő Nádastó állomáson hatalmas építkezési munkálatok folynak.

A nádastói nagy szántóföld Zugló, Rákosszentmihály, Széchenyi-telep és az Irinyipuszta közötti terület, ahol a monarchia legnagyobbjának ígérkező pályaudvara készül. A tervek szerint 104 sínpár sorakozik itt majd egymás mellé a 14½ kilométer hosszú és 1600 méter széles pályaudvaron.

Az új rendező-pályaudvar tulajdonképpen azt a célt szolgálja, hogy felszabadítsa és tehermentesítse a túlszűfolt hatvani és bécsi fővonalakat, amelyekben a személyforgalomnak pontos lebonyolítása az utóbbi évek alatt a legnagyobb nehézségekbe torkozik. Messze-menő célja pedig az, hogy elősegítse és megkönnyítse a rég óhajtott tervet, a budapesti pályaudvaroknak a főváros belterületéről való mielőbbi kitelepítését.

Az új pályaudvar a két fővonalal, a hatvanlival és bécsivel, kizárólag Gödöllő és Alagon át érintkezik majd, tehát ezek után az összes rendezésre váró kocsik, tehervonatok, mozdonyok kikerülnek a közeli szomszédos forgalmi állásokat.

Igy a személyvonatok késés nélkül közlekedhetnek majd és a vasúti átjárók nem lesznek minduntalan elzárva, ami a fővárosi rendszer kocsiforgalmára igen kedvezőnek ígérkezik. A MÁV. tehát megkezdte régi programjának megvalósítását, amely a pályaudvarok kitelepítését öleli fel.

Azonban a főváros jövő terjeszkedési politikáját szem előtt tartva, az új rendező-pályaudvar helyének megválasztása nem mondható szerencsésnek. A főváros ugyanis rohamosan terjeszkedik a Zugló felé. Az ott fölépült nyaraló- és tisztviselő-telepek arra várnak, hogy a fővárosihoz csatolják őket, aminek megtörténte után ezek rohamosan fognak terjeszkedni, fejlődni s akkor a hatalmas új pályaudvar ismét akadály lesz.

Az ARADI KOZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomása) —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály —	151
Nyomda —	151

LEGÚJABB HIREK.

Nem szabad nyugtot adni Németországnak.

(Mülner lord a háború gyors befejezéséről.)

London. A Reuter-ügynökség jelent: Mülner lord egy újságírónak a következőket mondotta: Ugy vélem, hogy legutóbbi sikereink tanúsága épen az ellenkezőjét jelenti annak, mintha a nyugati fronton elért sikereink következtében az amerikai csapatok átszállítása nem volna sürgős. A szövetségeseknek július 19. óta elért figyelemreméltó sikerei nagyon fontosak, mert ezek megmutatják, hogy megnyerhetjük a háborút. Ha azonban azt hiszik, hogy megengedhetjük magunknak azt, hogy erőfeszítésünket csökkentjük, akkor bizonyosan el fogjuk veszíteni a háborút. Ez pedig az összes szövetséges nemzeteket érinti. Az európai szövetségeseknek kötelességük úgy harcolni, mint ha Amerika nem támogatná őket. Az amerikai hadereg bármily nagy, akkor hozhatja meg a döntést, ha hozzájárul az európai szövetségesek erőéhez, nem pedig akkor, ha a helyükbe lép. Sem katonai, sem gazdasági nyomasztásunknak egy pillanatként sem szabad csökkenteni.

Katonai szempontból értéktelen a siker, ha nem akadályozza ki, hogy leszedhessék e sikereket gyümölcsét, sem pedig akkor, ha az ellenlétséget nyugtádni hagyjuk. Nem engedhetjük meg Németországnak, hogy erejét keleten a megszállott vidékek kiaknázzása által állítsa helyre és egyetlen mód arra, hogy az ilyen helyreállítást megakadályozzuk az, hogy nem adunk nekik nyugtot. Legnagyobb fontosságú azonban minden nemzetre a háborúnak most való befejezése azért, hogy a segédérőnek főzetan egyensúlyát óvhasuk meg az újraszámára. Végül a nagy erőfeszítés, mely korábbi győzelemre vezet, jobb üzlet, mint a lassan haladó és hosszúra nyúló hadjárat. A késedelem emberben és pénzben nem kevesebb, hanem több költséget okoz.

— Hertling után jön a békekancellár. Bécsből jelentik: A kancellárválságról szóló hírek egyelőre nem felelnek meg a valóságnak. Berlini politikai körökben minden cáfolattal szemben arra mutatnak, hogy a kancellárválságról szóló hírek alapját logikus következtetések alkotják. Hogy a válságról beszélnek, ez arra mutat, hogy Hertling uralmát minden oldalról csupán átmenetinek tekintik és bizonyossá veszik, hogy mielőtt a béke kérdése megérkezik, azonnal más kormány kerül Németország élére, melyet egy békekancellár fog reprezentálni.

— A német centumpárt a bolsevik kormány ellen. Bécsből jelentik: Élénk felindulást keltett a német centumpárt lapjának, a Germania egyik cikke, amely azt írja, hogy Németország nem nézheti tovább hallgatagon az orosz eseményeket. A szovjetkormányt az a szándéka, hogy miként Robespierre, vérfürdővel szilárdítja meg uralmát. A kereszténységnek és a sajtónak kötelessége, hogy felémelje szavát a természetjogok eme megsértése miatt.

— Nem hívják össze a delegációt. Bécsből jelentik: A külügyminiszter beszédét kedvvel fogadták politikai körökben. Az a vélemény terjedt el, hogy szavai alkalmasak a béke eszméjének előmozdítására. Burián gróf a legközelebbi időben keresni fogja az alkalmat, hogy a delegációk elnökét és egyes tagjait a külügyi kérdések mai állásáról behatóan tájékoztassa. Ma már a külügyminiszterválságról keringő híreket meglehetősen kételkedéssel fogadják. Egyes politikai csoportok azonban még nevetek is emlegetnek arra vonatkozólag, hogy ki fog Burián örökébe lépni.

A szerkesztőségért felel

STAUBER JOZSEF.

Aradi és eszaki egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1918. évi jún. 1-től.

Aradról Szegedre indul:	
Személyvonat reggel	6.40
Személyvonat délután	4.13
Aradról Szegedre érkezik:	
Személyvonat délben	12.00
Személyvonat este	9.31
Szegedről Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.06
Személyvonat délután	3.17
Szegedről Aradra érkezik:	
Személyvonat reggel	7.38
Személyvonat este	7.51
Aradról Brádra indul:	
Személyvonat reggel	5.40
Személyvonat délután	12.43
Aradról Brádra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	11.53
Személyvonat este	7.46
Brádról Aradra indul:	
Személyvonat éjjel	3.00
Személyvonat délután	1.13
Brádról Aradra érkezik:	
Személyvonat délelőtt	10.00
Személyvonat este	7.38
Aradról Újszentannára indul:	
Délelőtt	8.26
Délután	5.30
Aradról Újszentannára érkezik:	
Délelőtt	9.10
Este	6.10
Újszentannáról Aradra indul:	
D. e.	8.15
Este	6.22
Újszentannáról Aradra érkezik:	
D. e.	9.03
Este	6.53
Borosjenőről Csermőre indul:	
Vegyes vonat délelőtt	9.32
Vegyes vonat délután	5.32
Csermőről Borosjenőre indul:	
Vegyes vonat reggel	6.32
Vegyes vonat délután	4.29
Mezőhegyesről Kétegyházára indul:	
Reggel	8.27
Este	6.20
Kétegyházáról Mézőhegyesre indul:	
Reggel	6.10
Délután	4.10
Újszentannáról Kétegyházára ind.:	
Délelőtt	9.25
Este	7.00
Kétegyházáról Újszentannára ind.:	
Reggel	6.00
Délután	4.00
Borossebéről Menyházára indul:	
Vegyesvonat délelőtt	9.00
Julius 1-től — augusztus 31-ig:	
Vegyesvonat délután	4.45
Menyházáról Borossebésre indul:	
Vegyesvonat délután	2.39
Julius 1-től — augusztus 31-ig:	
Vegyesvonat délután	2.39

Könyvnyomdai
tanulóleányok
jófizetéssel
felvétetik.
Dövebbet a kiadóhivatalban.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szar; orvosilag ajánlva vérszegénység, sépaatság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnak utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban olthatk, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanit!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
Peppo hintőpor ... 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszerárán

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

1917—1918. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Ministeriumnak az egyes vegyészeti nyersanyagoknak és termékeknek a vámkülföldről való behozatala tárgyában kelt 3410—1918. M. E. sz. rendeletét a következőkben teszem közzé:

Vámkülföldről a magyar szent Korona országainak területére a jelen rendelet életbelépése után behozott alább megnevezett áruk a belföldön kizárólag csak a Magyar Vegyészeti Külkereskedelmi Részvénytársaság (Budapest, V. Mária Valéria-ut 13.) által hozhatók forgalomba. Ezek az áruk a következők:

Borax és borvegyületek: Kénkvand, kén-falepároló ipari termékek, az ecetsav és a faszén kivételével; porkő és borkósav; moslékszen, vasgálic,

rézgálic, toluol, fenol, naftalin, xylo; gyógyszerek és droguák a m. kir. ministeriumnak a gyógyszerek és gyógyszerkészítmények forgalmának szabályozásáról kiadott 21600—1918. M. E. számú rendeletében felsorolt „Nyilvántartott gyógyszerek“ kivételével; hycopodium azok a vegyészeti termékek, amelyek az osztrák-magyar monarchia két állama szerződéses vám-tarifájának 622 tétele alá esnek, ásványi foszforok, kénsavas ammoniak, japán kámfor.

Aki a jelen rendelet valamelyik rendelkezését megszegi az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kibágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Arad, 1918. évi augusztus hó 21-én.

Bittner, főkapitány h.

Használt ólom megvételre kerestetik.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szor sápadt hölgyeknek hogy arcuk és ajkuk sde, piros színét visszavarazzsadják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnak ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyernek a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájröget desinfiálja, utóise igen kellemes. Ára 1 korona.

Poloskák

irtására egyedüli biztos szor a

„Phenoleav“

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszor

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve

1/2 kgros csomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszerárán

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

1915—1918. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. kereskedelemügyi ministeriumnak 3019—3020 és 3018/1918. sz. alatt kelt, a nyers marha és lóborékért, valamint a kész bőrökért követhető legmagasabb árak megállapítása és egyes bőrfajták gyártásának szabályozásáról, továbbá a nyers marha, borjú, disznó, szarvas, őz és zerge bőrök forgalomba hozataláról, végül a gubacseri követhető legmagasabb ár megállapításáról szöke rendeletét azzal teszem közzé, hogy

annak teljesszövegü eredetij, az érdekeltek által hivatalom iparügyi osztályában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Arad, 1918. augusztus 28.

Green, főkapitány.

1912—1918. kh.

HIRDETMÉNY.

A vendéglőkben és egyéb nyilvános étkező helyiségekben az ételek és italok kiszolgálásának és árának szabályozása tárgyában a m. kir. kereskedelemügyi minister ur az alábbi rendeletet bocsátotta ki:

Budapest székesfőváros területén, a törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsu városokban, valamint a 10.000-nél több lakossal bíró községekben a jelen rendelet életbelépésétől kezdve a vendéglőkben azok a jelen rendeletben megállapított szabályoknak megfelelően üzhetők.

Az 1. §-ban megjelölt nyilvános étkező helyiségek az általuk kiszolgáltított ételekért és italokért felszámítható legmagasabb árak szempontjából üzemi költségeik mértéke szerint osztályokba sorozhatók.

Az érdekeltek kötelesek a jelen rendelet életbelépésétől számított 3 napon belül s ez után újból minden hónap 1. és 3. napja között az illetékes helyi árvizsgáló bizottságnak szabásukat és teríték árszabásukat jóváhagyásra bemutatni.

A jelen rendelet 1. §-a alá eső minden nyilvános étkező helyiség déli 12 órától délután 3 óráig, este pedig 7 órától 10 óráig — a nyári időszámítás tartama alatt 7 órától 11 óráig — kötelesek terítéket kiszolgáltatni melyek terítékeiket kétféle összeállításban kötelesek rendelkezésre tartani s ezek közül a kívánt terítékeket a vendég választása szerint kiszolgáltatni.

A megjelölt étkező helyiségek tulajdonosait a terület szerint illetékes árvizsgáló bizottság arra kötelezheti, hogy a 3. § szerinti terítékek kívül még aprított húsból vagy belsőrészekből készült ételeket (pörkölt, gulyás, tokány, továbbá máj, pacal, borjults) ugyancsak legalább egyféle tözeléket is husfeltéttel szolgáltatassanak ki.

A jelen rendelet hatálya alá eső közeli helyiségekben az étlapon szembe tűnő helyen kell feltüntetni.

A teríték keretében kiszolgáltott egyes ételadagok legkisebb mértéke a következő: leves 2 deciliter, husétel 10 dekagram, főzelékköröt 2 deciliter, egyéb köröt 15 dekagram, főtt tészta 15 dekagram, sült tészta vagy feltűjt 12 dekagram.

A jelen rendelet hatálya alá eső minden étkező helyiségben az étlapot olvashatóan kell kifüggeszteni, hogy az már az utcáról is könnyen olvasható legyen.

Aki a jelen rendeletnek vagy az Árvizsgáló Bizottságnak a jelen rendelet alapján tett valamely rendelkezését megszegi vagy kijásza, az a 31572—1918. M. E. számú rendelet 3. §-ának büntető rendelkezései alá esik.

Ez a rendelet a kihirdetésnek napján lép életbe.

Felhívom a vendéglők, éttermek, szállodák, penziók és minden más nyilvános jellegű étkezők tulajdonosait, hogy a rendelet 3. §-a értelmében étel-árszabásukat és teríték árszabásukat jóváhagyás végett a helyi árvizsgáló bizottság h. elnökénél, Vannay Gyula tanácsnoknál 3 napon belül törvényes következmények terhe alatt mutassák be.

Arad, 1918. évi augusztus hó 16-án.

Bittner Róbert, főkapitány h.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket napi sorozatban szedjük ki.
Minden szó hirdetés ára 30 fillér.
Vastagabb betűkkel 40 fillér.
A vastagabb betűkkel írván szavakat aláhúzással kell jelölni.
Hirdetéseket délután 6 óráig vesztünk fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szögig 3 korona.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmában vagy szerkezetében nem megfelelőek, megváltoztassa.

Levelezés.

KI TÁMOGATNA szép, fess, fiatal uriaszonyt? Az írjon „Szerelemre vágyom” jellegre kiadóba. 6561

„W-M” jelige alatt levél érkezett. Átvethető. 6548

„FRIED” jelige levele van kívánt helyen. 6551

FIATAL, CSINOS, elvált uriaszony, kellemes levelézést folytatna korrekt úrral. Levélet jelczve „Intimitás” jellegre kiadóhivatalba. 6544

BARNA ÉS SZÓKE LEÁNY levelezésre vágyunk csinos katonákkal. Levéleket kérem kiadóhivatalba „Árva szív” jellegre. 6548

Alkalmazást keres.

VASALÓNÓ házakhoz ajánlkozik méréselt díjért. Található hétköznapokon 8 órakor este. Kossuth-utca 1., ajtó 6. szám. 6547

PRODISTANÓ állást keres azonnali belépésre, esetleg vidéken is teljes elhárítással. Cím: Gruber Mór, Arad, Zoltán-utca 4. 6541

FUSZERKERESKEDŐ tanonc állást keres. Foltucz György (Belényes járás) Fenyeres község. 6554

INTELLIGENS női divat áru kereskedő segéd azonnala állást keres, esetleg más megfelelő foglalkozást. Levelek „Szorgalmas” jellegre a kiadóba. 6557

Alkalmazást nyer.

VIDÉKRE 2 polgárista leány és III. elemű végző fiúgyermek mellé, képzettségűvel bíró női tanerő, ki a háztartásban is segédkezhethetnek, alkalmazást nyer. Zongora tanítást vállalnak előnyben részesítetnek. Cím a kiadóban. 6568

MAGYAR-NÉMET honne, aki a háztartásban is segédkezik, 8 éves kislány mellé 15-ére felvétetik Damjanich-utca 14. Szirmay. 6560

GYORS- és gépirónét keres dr. Deutsch ügyvéd Jelentkezni Petőfi-utca 10. d. u. 2-5-ig. 6560

KERESUNK UGYES géprő kisasszonyt, némi irodai gyakorlattal, azonnali belépésre. Aradi Széchenyi gézmolom P-t. 6559

GYERMEKHEZ háztartásban is segédkező magyar vagy német leány keresetlik. Jelentkezés Tóth Bélánál, Gál László-utca 17. 6518

TANONC, fizetéssel felvétetik. Eles Armin, csemegeüzlet. 6520

FÜZÖNÓ, ki a libabontáshoz ért, kőser vendégloába azonnala felvétetik. Ajánlkozik jelentkezzenek Krauszmann, Asztalos Sándor-utca 8. 6523

MEFÜTÓ FIE, jó fizetés mellett, nyomokban alkalmazást nyer. 6519

FELMÉRŐ-ÉRTÉKELŐ korectetik 100 darab papírszámvetélszerűen. Aradon, Arad, Aradok Acsev. postája 11. em. 11. sz. 6564

TANULÓK fizetéssel felvétetnek a Délvidéki Villamosági Vállalatnál. 6472

IZRAELITA középkori házvezetőné ki a Mórát is vállalja, jó fizetéssel felvétetik. Márton, Rákóczy-utca 10. 6516

MINDENES FÜZÖNÓT KERES magános urinó. Fizetés megállapodás szerint. Porosy-utca 5. I. em., jehra. 6566

Lakást keres.

1-2 ELEGÁNSAN butorozott különb-járatu szoba azonnala keresetlik. Leveleket „Magas” jellegre a kiadóba írn. 6542

BERESEK egy vagy két szobás lakást minden mekköznyiséggel, esetleg butorozva. Ajánlatokat Deák Ferenc-u. 38-39. földszint 10. 6272

Vétel és eladás.

NAGY ebédli szőnyeg, padró szekrény és ebédli csillár eladó. Bővebbet Eotvös-utca 13., I. emelet. 6549

MAHAGONI keresztthoros rövid zongora eladó. Kossuth-utca 8. sz. 6546

ELADÓ 2 nagy fehér asztal, vendéglősök és szabó iparosoknak igen alkalmas. Ugyanott egy mosógép is eladó. Megtekinthető Batthyány-u. 21. sz. 6540

ÚJ BUTOROZLT Arad, Deák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor kapható jutányos áron. Különösen ajánl amerikai íróasztalokat, egy szalon-garnitúrát, egy nagy garderober szekrényt. Wiegandfeld cég. 6073

NŐI KALAP formázást 12 koronától kezdve vállal Kalap-bazár, Arad. 6377

FINOM csemegezőlő kapható nagyban és kicsinyben Winkler József szőlőbirtokosnál, Batthyány-u. 11. Telefon 410. 6124

EGY alig használt szép uri szoba berendezés, mely áll: egy amerikai íróasztal, könyvszekrény, kis asztal, 2 bőrfotel és divánból, továbbá egy nagy iratszékényes fogas eladó. Bővebbet a kiadóban. 6510

HASZNALT ÓLOM megvételre keresetlik Bővebbet a kiadóban. 2100

Ingatlan.

WESSELÉNYI-UTCA 11. magánház kerttel eladó. Weinberger cipőüzlet, Vidor Sándornál. 6562

ELADÓ egy körkemencével felépített jékarban levő oserép és téglagyár, 11 hold földdel, szükséges épületekkel és igen szép lakással, közvetlen a vasút állomás mellett. Cím a kiadóban. 6564

MODERN ADÓMENTES magánház előnyös feltételek mellett sürgősen eladó. Cím a kiadóban. 6558

ELADÓ modern ház, mely áll egy három és egy két szobás lakásból. Ertekezni Lahner György-u. 5. sz. 6489

Oktatás.

POLGÁRI ISKOLAI vizsgára előkészít felötteket is szaktanár. Rákóczi-utca 22. 6545

Üzletek.

NAGY ÜZLETHELYISÉG a Vadász-kürt-szálló épületében kiadó. Bővebbet Eles Armin iroda. 6519

Feladás.

KÖZÉPISKOLAI tanuló teljes ellátással felvevőnk. Veres Ferenc, Forrai-u. Kosárfonó üzlet. 6209

Külföle.

ELVESZETT egy gyémántkövekkel ki ruhott rubinköves fülbevaló. Becsületes megtaláló illő jutalomban részesül. Cím a kiadóhivatalban. 6566

ARADON ÉRTÉKELŐ az Aradi Közlöny részére felvevőnk a Messner-bergy Irodában. Klein I. hirdetés és hírlapredikálban, Zrínyi-utca és a Kossuth-utcai papírüzletben

1926-1918. kh.

HIRDETMÉNY.

A kereskedelemügyi miniszternek a háborús gazdálkodás egyes teendői tárgyában kelt 66703-1918. K. M. sz. rendeletét a következőkben teszem közzé:

A m. kir. miniszterium 1274-1918. M. E. számú rdeletében nyert felhatalmazás alapján megbízam az Olaj és Zsiradékügyi Bizottságot (Budapest, V. Vilmos császár-ut 33.) a háborús gazdálkodás következő teendőinek végzésével:

Ammoniakszóda, Kristálysóda, maronátronkészletek elosztása; szállítási igazolványok kiállítása a kökg-nál nagyobb tételekben, mindennemű állati és növényi olajok és zsírok keményítve is), (a disznózsír és a vaj kivételével);

Zsírsvak: mindennemű zsíradék-keverékek és egyéb olajtartalmu anyagok és termékek, amennyiben több, mint 10% állati vagy növényi olajat, zsírt, vagy zsírsvakot tartalmaznak;

olajfűszerek és oxidál olajokt mindennemű kenő. anyv és színezőanyagok, pipereszappanok, mosópor és minden szappant tartalmazó termék; gyertya, csont, csontzsír, enyv, bőr, gyanta, fenyőszurok, gyantaolaj, kolofonium, terpentín, terpentinolaj, glicerintartalmu fenéklug glicerinviz, nyers glicerin, dinamitglicerin

Arad, 1918. augusztus hó 26.

Green, főkapitány.

20675-1918. kh.

HIRDETMÉNY.

Az utóbbi időben a kutyamarások rendkívül sűrűn fordulnak elő, a mi annak tulajdonítható, hogy az ebtartó gazdák az ebtartásra vonatkozó szabályrendeletben előírt ebtartási szabályokat nem tartják be.

Miután az ebtartásra vonatkozó 15048-442-916. számú szabályrendelet szabályszerűen közhírré lett téve, ennél fogva ismétellen felhivom az ebtartó tulajdonosokat, hogy a kutyáikat a szabályrendelet 24, 27 és 28 §§-al értelmében a házon kívül az utcára csakis a marás lehetőségét kizáró szájkosárral és pórázzal, ellátva vi-gyék magukkal. Vásárra, sétányokra, valamint társas kocsiakra, vendéglő, kávéház, cukrászda és egyéb nyilvános helyekre pedig kutyákat vinni tilos. E tilalom betartásáért nemcsak a kutyabirtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa, bérlője, illetve a társas kocsi alkalmazottai felelősek.

A szabályrendelet következményeinek betartását ellenőriztetni és a mulasztó tulajdonosokkal szemben szigoruan eljárni fogok.

A szabályellenesen talált kutyák haladéktalanul ki lesznek irtva.

Arad, 1918. évi szeptember hó 2.

Green, főkapitány.

Új mácsok építését,

rekonstrukciót és diagramok készítését

elfogad,

tanácsokat ad, malmi gépeket vesz és elad. 6552

Nemes Jenő

malomtechnikus Arad, Eötvös-u. 2.

1925-1918. kh.

HIRDETMÉNY.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 65402-918 K. M. sz. rendeletével a gyufa gyártásával foglalkozó vállalatok kénszer-társulásását rendelte el, s e célból Budapest székhellyel „Gyufaipari Szövetség”-et alakított, melynek célja a gyufa gyártásához szükséges nyersanyagok és félgyártmányok beszerzése és a szövetség tagjai között való felosztása, a gyufa forgalom behozatalára, igénybevitelére, árára, valamint a kivitel és behozatal szabályozására vonatkozó javaslatok megjeltele és a kereskedelemügyi miniszter utasításainak végrehajása.

A rendelet teljes szövege hivatalom iparügyi osztályában, az érdekeltek részéről a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1918. augusztus 17.

Green, főkapitány.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1918. év június hó 1-től

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. 8:01
Személyvonat délelőtt . . . 11:18
Személyvonat este 8:48

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. u. 1:26
Személyvonat este 8:20
Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 7:18
Személyvonat délután 4:46
Személyvonat reggel 6:58

A világítási rendelet
határozatát a fényhatás csökkentése nélkül csakis
TUNGSRAND
féltotton-lámpák a lehet bevezetni. 7157
Használjon 25, 40, 60 wattfogyasztású Tungstrandlámpákat.